

SÖKANDE

Staten genom Affärsverket Svenska kraftnät
Box 1200
172 24 Sundbyberg

Ombud: Advokat Mikael Henriksson
Advokatfirman Sigeman och Co
Anna Lindhs plats 4
211 19 Malmö

Ombud: Advokat Karin Hernvall
Advokatfirman Åberg & Co, Box 16295
103 25 Stockholm

SAKEN

Ansökan om tillstånd till anläggande av 300 kV likströmsförbindelse mellan Ystad i Sverige och Tyskland (Hansa PowerBridge)

Avrinningsområde: 89/90 N: 6142681 E: 422144 (SWEREF99TM)
Anl ID: 75 622

DOMSLUT

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Mark- och miljödomstolen lämnar Affärsverket Svenska kraftnät tillstånd att

- a. inom allmänt vattenområde samt inom vattenområde tillhörande fastigheten Stora Tvären 4:2 i Ystads kommun anlägga 300 kV likströmskablar från Ystad till en anslutningspunkt i Östersjön på gränsen mellan Sveriges och Tysklands ekonomiska zoner, ca 60 km sydväst om Ystad, i den sträckning som framgår av domsbilaga 1.
- b. Utföra erforderliga åtgärder för skydda kablarna genom nedspolning, borrhning, nedgrävning, plogning, fräsning, övertäckning eller liknande,
- c. Underhålla och reparera kablarna under arbetstiden (10 år).

allt ovan i enlighet med i målet ingivna handlingar.

Mark- och miljödomstolen meddelar tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för ovan nämnda arbeten.

Mark- och miljödomstolen medger dispens från förbuden i 7 kap. 15 § miljöbalken för nödvändiga åtgärder inom strandskyddsområdet.

Villkor

1. Om inte annat framgår av nedan angivna villkor ska verksamheten utföras och bedrivs i huvudsaklig överensstämmelse med vad Svenska kraftnät uppgett eller åtagit sig i målet.
2. Inom Natura 2000-området Sydvästskånes utsjövatten (SE0430187) ska alla installationsarbeten samt sådana förberedande arbeten som kan vara störande för tumlare undvikas under perioden den 1 november — 30 april.
3. Inom områden med hårbottenhabitat ska åtgärder vidtas för att underlätta återetablering av makroalger och bevarandet av den biologiska mångfalden.
4. Längs med kabelsträckan på större djup än 40 meter ska nedspolning och kabelnedplogning som kan vara störande för torsk undvikas under perioden den 1 maj – 30 juni.
5. I de frågor som berör sjötrafikens intressen ska dialog ske med Sjöfartsverket.
6. Sjöfartsverket ska informeras om tidpunkt för arbetenas påbörjande och avslutande samt få fortlöpande information om arbetets fortskridande ur miljöhänseende och sjötrafiksynpunkt.
7. Beredskap ska finnas för att hantera en situation där oexploderad ammunition (OXA) påträffas under arbetets gång, varvid arbetet ska stoppas och kontakt tas med Försvarsmakten, Polisen och länsstyrelsen.
8. Uppgifter om innehåll av farliga ämnen i kablarnas material ska dokumenteras och finnas tillgängliga.
9. För verksamheten (bygg-och driftskede) ska finnas kontrollprogram. Kontrollprogram för byggskedet ska upprättas i samråd med tillsynsmyndigheten. Svenska kraftnät ska senast tre månader innan anläggningsarbetena

påbörjas till tillsynsmyndigheten inkomma med kontrollprogram. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt. Efter avslutat byggskede ska Svenska kraftnät i samråd med tillsynsmyndigheten upprätta kontrollprogram för driftskedet. Svenska kraftnät ska i anslutning till byggskedets slutskede inkomma med kontrollprogram. Även detta kontrollprogram ska hållas aktuellt.

Arbetstid

Den tid inom vilken de i denna dom tillståndsgivna vattenverksamheterna ska vara utförda bestäms med stöd av 22 kap. 25 § miljöbalken till tio (10) år från den dag då denna dom vinner laga kraft.

Oförutsedd skada

Anspråk enligt 24 kap. 18 § miljöbalken på grund av oförutsedd skada ska, för att få tas upp till prövning, anmälas till mark- och miljödomstolen inom fem (5) år räknat från arbetstidens utgång.

Ersättning för skador och intrång

Bolaget ska, för fysiska intrång på havsbotten, senast 30 dagar innan arbetenas påbörjande, betala 100 000 kronor i fiskeavgift till Havs- och vattenmyndigheten.

Rättegångskostnader

Bolaget ska betala 44 000 kr i ersättning för rättegångskostnader till Länsstyrelsen i Skåne län.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen beslutar att inte ändra den i målet tidigare beslutade prövningsavgiften (400 000 kr).

BAKGRUND

Svenska kraftnät planerar en ny elförbindelse, den s.k. Hansa PowerBridge, från Hurva i Hörby kommun till Güstrow i norra Tyskland. Elförbindelsen kommer att ha en effekt på ca 700 MW och utgöras av två parallella likströmskablar. Förbindelsen anläggs och etableras i samarbete med den tyska systemoperatören 50Hertz. Sträckan för Hansa PowerBridge i Sverige inklusive Sveriges ekonomiska zon, uppgår, totalt till ca 120 km, varav ca 55,5 km på land och ca 64,5 km till sjöss.

I Svenska kraftnäts uppdrag ingår att främja en nordisk och europeisk marknad för el. Med Hansa PowerBridge stärks kopplingen mellan Norden och övriga Europa med ökade möjligheter till elhandel. Den ökade möjligheten till elhandel innebär att elsystemet kan drivas till en lägre kostnad. Genom anläggning av Hansa PowerBridge kan flaskhalsar i överföringssystemet avlastas och systemet blir effektivare. Genomförd samhällsekonomisk analys visar att värdet av en sådan förbättring är högre än kostnaden för en ny elförbindelse.

Hansa PowerBridge bidrar också till att trygga elförsörjning i södra Sverige genom en ökad importkapacitet från Tyskland vid ansträngda förhållanden. Hansa PowerBridge är också viktig ur klimatsynpunkt. En bra samordning mellan Europas elnät är en förutsättning för att vi ska kunna nå EU:s klimatmål om att öka andelen förnybar elproduktion. Den ökade överföringskapaciteten mellan Sverige och Tyskland, som Hansa PowerBridge medför, bidrar med klimatnytta genom att överskott av förnybar elproduktion i Norden kan exporteras och ersätta fossilbaserad produktion på kontinenten.

Hansa PowerBridge är planerad att anslutas till det svenska transmissionsnätet i 400 kV-ställverket Hurva i Hörby kommun. Väster om Ystad övergår markkablar till sjökablar som löper söderut i Östersjön fram till anslutningspunkten på gränsen mellan Sveriges och Tysklands ekonomiska zoner i Östersjön.

Strandlinjen passeras med schaktfri metod för att minimera påverkan i känsliga naturmiljöer. Till sjöss förläggs kablarna på havsbotten med kabelförlägningsfartyg och skyddas sedan företrädesvis genom nedspolning. Där nedspolning, eller annan metod för djupförläggning, inte är möjlig täcks kablarna med sten eller annat lämpligt material som skydd mot yttre påverkan. Byggstart är planerad till 2024 och förväntas pågå fram till driftsättning som är beräknad att ske 2027–2028. Kablarna är normalt underhållsfria och konstrueras för att klara en drifttid på ca 50 år.

TIDIGARE BESLUT

Verksamheten är inte tidigare prövad enligt miljöbalken.

ANSÖKAN

Yrkanden

Svenska kraftnät yrkar följande.

1. Svenska kraftnät yrkar tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken att inom allmänt vattenområde samt inom vattenområde tillhörig fastigheten Stora Tvären 4:2 i Ystads kommun anlägga och vid behov underhålla och reparera 300 kV likströmskablar från Ystad till en anslutningspunkt i Östersjön på gränsen mellan Sveriges och Tysklands ekonomiska zoner, ca 60 km sydväst om Ystad, i den sträckning som framgår av domsbilaga 1.
2. Svenska kraftnät yrkar tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken för nödvändiga åtgärder inom Natura 2000-området Sydvästskånes utsjövatten (SE0430187).
3. Svenska kraftnät yrkar dispens från förbuden i 7 kap. 15 § miljöbalken för nödvändiga åtgärder inom strandskyddsområdet.

Svenska kraftnät yrkar även att:

4. få skydda kablarna genom nedspolning alternativt borrhning, nedgrävning, plogning, fräsning, övertäckning eller liknande,
5. den till ansökan fogade miljökonsekvensbeskrivningen godkänns,

6. arbetstiden för utförande av de tillståndsgivna arbetena bestäms till tio år från den dag domen har vunnit laga kraft,
7. tiden för anmälan om oförutsedd skada enligt 24 kap. 18 § miljöbalken bestäms till fem år från arbetstidens utgång samt att
8. prövningsavgiften fastställs till 400 000 kronor.

Förslag till villkor

Svenska kraftnät föreslår följande villkor för verksamheten.

1. Svenska kraftnät ska utforma anläggningarna och bedriva verksamheten i huvudsaklig överensstämmelse med vad Svenska kraftnät angett i ansökan och andra handlingar eller i övrigt åtagit sig i målet.
2. Inom Natura 2000-området Sydvästs-kånes utsjövatten (SE0430187) ska alla installationsarbeten samt sådana förberedande arbeten som kan vara störande för tumlare undvikas under perioden den 1 november — 30 april.
3. Inom områden med hårdbottenhabitat ska åtgärder vidtas för att underlätta återetablering av makroalger och bevarandet av den biologiska mångfalden.
4. I de frågor som berör sjötrafikens intressen ska dialog ske med Sjöfartsverket.
5. Sjöfartsverket ska informeras om tidpunkt för arbetenas påbörjande och avslutande samt få fortlöpande information om arbetets fortskridande ur miljö-hänseende och sjötrafiksynpunkt.
6. Beredskap ska finnas för att hantera en situation där oexploderad ammunition (OXA) påträffas under arbetets gång, varvid arbetet ska stoppas och kontakt tas med Försvarmakten, Polisen och länsstyrelsen.
7. Uppgifter om innehåll av farliga ämnen i kablarnas material ska dokumenteras och finnas tillgängliga.
8. För verksamheten (bygg- och driftskede) ska finnas kontrollprogram. Kontrollprogram för byggskedet ska upprättas i samråd med tillsynsmyndigheten. Svenska kraftnät ska senast tre månader innan anläggningsarbetena påbörjas till tillsynsmyndigheten inkomma med kontrollprogram. Kontrollprogrammet ska hållas aktuellt. Efter avslutat byggskede ska Svenska

kraftnät i samråd med tillsynsmyndigheten upprätta kontrollprogram för driftskedet. Svenska kraftnät ska i anslutning till byggskedets slutskede inkomma med kontrollprogram. Även detta kontrollprogram ska hållas aktuellt.

Prövningen

Prövningen gällande begärt tillstånd till vattenverksamheten avser sträckan för elförbindelsen i form av likströmskablar från fastigheten Stora Tvären 4:2 i Ystads kommun och vidare ut i Östersjön fram till territorialgränsen.

Prövningen vad gäller begärt tillstånd enligt Natura 2000-bestämmelserna för verksamhet i Natura 2000-området Sydvästskånes utsjövatten (SE0430187) avser sträckan för elförbindelsen i form av sjökablar inom nämnda Natura 2000-område, vilket är beläget dels inom svenskt territorialvatten, dels utanför territorialgränsen men inom Sveriges ekonomiska zon.

Prövningen gällande ansökan om strandskyddsdispens avser den sträcka av elförbindelsen som förläggs inom strandskyddsområde, men inte omfattas av tillståndsyrkandet gällande vattenverksamheten. För den sträcka som omfattas av vattenverksamhet bortfaller enligt 7 kap. 16 § miljöbalken kravet på strandskyddsdispens.

Rådighet

Erforderlig rådighet föreligger genom det rådighetsavtal som Svenska kraftnät tecknat med Ystads kommun som äger Stora Tvären 4:2 i Ystads kommun samt med stöd av det medgivande som Kammarkollegiet lämnat.

Planförhållanden mm

Fastigheten Stora Tvären 4:2 i Ystads kommun är inte detaljplanelagd. För fastigheten finns inte heller några områdesbestämmelser.

Sträckningen av Hansa PowerBridge i Östersjön berör följande skyddade områden.

- Sydvästkånes utsjövatten: Natura 2000-område (SE0430187).
- Område av riksintresse för naturvården till sjöss: Bjärsjöholm-Marsvinsholmsområdet, N79.
- Område av riksintresse för friluftslivet: Kuststräckan Trelleborg-Abbekås-Sandhammaren-Mälarhusen-Simrishamn, FM 17.
- Tre områden av riksintresse för yrkesfisket: RI YF 71 Ystadskusten. RI YF 11 Södra Skånes utsjöområde. RI YF 12 Falsterbo utsjöområde.
- Område för riksintresse för energiproduktion vindbruk: Objekt id 620.
- Områden med landskapsrester och arkeologiska lämningar från den äldre stenåldern.

I aktuellt påverkansområde har Svenska kraftnät vid kontakt med Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, identifierat en vattendom. Domen av den 27 augusti 1929 (AD 13/1929) avser utlossning av uppmuddrade massor i Östersjön väster och söder om Ystad. Domen torde sakna aktualitet och den däri tillståndsgivna verksamheten torde inte heller stå i strid med här aktuell vattenverksamhet.

Detaljprojekteringar och smärre justeringar av kabelförläggningen

Efter samrådet, inför kungörelsen av målet har vissa smärre ändringar av kabelförläggningens sträckning presenterats av sökanden (ab 16). Ledningens sträckning ligger dock fortfarande inom utredningskorridoren. Inga nya fastigheter påverkas, och ingen ny miljöpåverkan tillkommer till följd av dessa ändringar. Ändringarna motiveras av noggrannare studier avseende geoteknik och andra tekniska förutsättningar, synpunkter från Trafikverket, lokaliserade vrak eller andra arkeologiska lämningar mm.

Omgivningsförhållanden

Naturmiljö

Planerad sträckning går genom södra Östersjön. De kustnära områdena, 0-2 km, utgörs huvudsakligen av grövre substrat som sand, grus och block med påväxt av makrovegetation ner till ca 20 m djup. Ungefär 30 km ut från kusten på ca 40 m

djup övergår det grövre substratet till lerbotten, vilken är att betrakta som en ackumulationsbotten enligt Sveriges Geologiska Undersökning (SGU). Geogent rev (1174), en livsmiljö som kan klassificeras som skyddsvärd enligt Art- och habitatdirektivet, identifierades även inom det undersökta området, där täckningsgraden av hårbotten översteg 50 %. Typiska arter, vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus i habitatet, som påträffades på hårbotten var kräkel, blåstång, sudare och blåmussla.

Vegetationskarteringen i den inledande marina naturvärdesinventeringen visade att vegetationen i hela det då undersökta området bestod av makroalger, huvudsakligen kräkel (en rödalga) och fintrådiga röd- och brunalger. Blåmusslor förekom på enstaka stenar och block samt spritt på sanden i de djupare delarna av området. Inga rödlistade arter dokumenterades under inventeringen. Den särskilt skyddsvärda biotopen ålgräs noterades inte i området.

Sökanden har genomfört filmning av havsbotten inom utredningskorridoren i Natura 2000-området Sydvästkånes utsjövatten. Filmningen visade generellt att blåmusslor förkom i låga tätheter i stora delar av den undersökta korridoren och i högre tätheter i två områden. En täckningsgrad över 10 % klassas som biogent rev (musselbank). Spår av sandmask noterades liksom vanlig sjöstjärna. Småfisk, troligen smörbultar noterades liksom plattfisk. Vegetation saknades helt i den inventerade delen av utredningskorridoren. På tre av punkterna i den södra delen av utredningskorridoren påträffades även havsanemoner, vilka dock inte kunde identifieras till art.

I det aktuella området undersöktes bottenfaunan genom provtagning med bottenhuggare. I bottenfaunaproverna påträffades totalt 11 taxa vid den första inventeringen och 27 taxa vid den andra inventeringen, varav ingen förekommer i artdatabankens rödlista. Proverna visade på en homogen artsammansättning. Bottenfaunan innefattar flera olika djurgrupper däribland maskar, blötdjur och kräftdjur. Musslan

Astarte borealis påträffades i stora mängder på två stationer och utgjorde också den största delen av biomassan.

Undersökningarna visade att området har god miljöstatus med avseende på mjukbottenfauna. I området finns lek- och uppväxtområden för kommersiellt viktiga och skyddsvärda fiskarter, exempelvis torsk, rödspätta och ål.

I området förekommer tumlare, knobbsäl och gråsäl. Beståndet av tumlare i Östersjön har länge uppskattats vara lågt. Aktuella undersökningar av förekomst av klickljud från tumlare i Östersjön har emellertid tytt på en kraftig ökning av beståndet i Bälthavets förvaltningsområde under de senaste åren, och har påvisat en hög densitet på över 20 000 valar i sydvästra Östersjön. Även gråsäl och knobbsäl har ökat i sydvästra Östersjön, och arterna bedöms som livskraftiga. Knobbsälen vid Skåne tillhör västkustpopulationen.

Natura 2000-område

Natura 2000-området Sydvästkånes utsjövatten (SE0430187) korsas av planerad sträckning. Området är beläget ca 26 km utanför kusten och saknar i dagsläget bevarandeplan. Särskilda arter som området avser att skydda är Natura 2000-arten tumlare, gråsäl och knobbsäl och deras livsmiljöer.

Hansa PowerBridges planerade sträckning går genom den östra delen av Natura 2000-området. Tumlare från både Bälthavspopulationen och Östersjöpopulationen befinner sig i Natura 2000-området, framför allt under augusti - november. Bälthavspopulationen är klassad som sårbar (VU) i Artdatabankens nationella rödlista och Östersjöpopulationen är klassad som akut hotad (CR) enligt Helcoms rödlista. Tummlaren är även skyddad enligt artskyddsförordningen.

Under 2019 genomförde länsstyrelsen inventeringar av Natura 2000-området, vilka kommer att ligga till grund för kommande bevarandeplan. Resultatet av inventer-

ingarna presenterades i mars 2020 och visade att biogent rev (1171) var den dominerande Natura 2000 naturtypen och fanns på 34 % av samtliga provytor. Därefter klassificerades sandbank fri från vegetation (1113) på 21 % av provytorna och sandbank med vegetation (1112) på 2 % av provytorna. Resterande provytor, 42 %, kunde inte klassificeras som Natura 2000 naturtyper.

Djupförhållandena inom Natura 2000-området varierar från ca 20 meter i väster till drygt 40 meter i sydost. Den planerade sträckningen korsar Natura 2000-området på en sträcka av ca 35 km. De bottenundersökningar som har genomförts visar att den planerade sträckningen inom Natura 2000-området övervägande består av mjukt substrat som silt och lera. Ett fåtal mindre områden med stenblock noterades samt en sträcka på ca 2,5 km med sandbotten i den norra delen av Natura 2000-området. Resultaten från genomförda bottenundersökningar tyder på att det rör sig om just sandbotten och inte sublittorala sandbankar, området med sand ligger även på ett större djup än där sublittorala sandbankar vanligen förekommer. Detta bekräftas av den genomförda bottenkarteringen som inte visar på förekomst av sublittorala sandbankar där sträckningen passerar. Blåmusslor förekommer i låga tätheter i stora delar av korridoren och i högre tätheter i två områden. En täckningsgrad över 10 % klassas som biogent rev (musselbank).

Kulturmiljö

Längs med den svenska kusten från Öresund till Kalmarsund finns en möjlighet att påträffa landskapsrester och arkeologiska lämningar från den äldre stenåldern. För över 23 000 år sedan, var havsytan ca 120 m lägre än i dag. I södra delen av Östersjön fanns vidsträckta landområden som, efter ett komplext förlopp av strandlinjeförskjutning, idag är översvämmade. I området finns också kända vraklämningar och flygplansförlisningar från senare tider.

Rekreation och friluftsliv

Kuststräckan Trelleborg — Simrishamn, FM 17, är av riksintresse för friluftslivet och berörs av planerad sträckning. Den planerade sträckningen korsar vattenområdet utanför kusten på en sträcka av ca 1 km. Områdets värden utgörs av ett varierat kustlandskap med långa sandstränder, sanddynsområden delvis planterade med tall, betesmarker och odlingslandskap. Kustområdet är bitvis mycket smalt men bedöms vara väl tillgängligt för allmänheten.

Naturresurshållning

Naturresurser som sammanfaller med planerad sträckning utgörs av fiske och energiproduktion i form av havsbaserad vindkraft. Tre områden av riksintresse för yrkesfisket berörs av planerad sträckning (RI YF 71 Ystadskusten, RI YF 11 Södra Skånes utsjöområde och RI YF 12 Falsterbo utsjöområde).

Fisket i södra Östersjön är helt dominerat av torsk och strömming/skarp-sill, men även ål och lax är viktiga arter för det kustnära fisket. Statistik om ekonomiskt värde av förekommande yrkesfiske inom riksintresseområdena har inhämtats från Havs- och vattenmyndigheten (HaV). Som jämförelse var totala värdet av torskfiske i Sverige år 2017 81 655 kkr och för sill och skarp-sill 272 919 kkr. Trålfisket är som intensivast en bit öster om planerad sträckning.

Ett område av riksintressen energiproduktion vindbruk korsas av planerad sträckning. Det är objekt id 620, ca 15 km ut från kusten på en sträcka av ca 12 km. Noteras kan att riksintresset inte tagits upp i det förslag på havsplaner som HaV lämnade till regeringen i december 2019.

Förhållanden på botten och i vatten

I de bottenundersökningar som genomförts för Hansa PowerBridge togs sedimentprover för analys av miljögifter längs med hela den planerade sträckningen. Prover på ytsediment togs i tolv stationer, varav en utgick på grund av för grovt substrat. Vid elva stationer undersöktes djupare sediment, av dessa har kemisk analys genomförts

på fem lokaler. Sedimentprover har tagits för analys av miljögifter ut i djupare beläget sediment i tre lokaler och i ytsediment i fyra stationer. Samtliga prover analyserades med avseende på miljögifter såsom metaller, polycykliska aromatiska kolväten (PAH), polyklorerade bifenyler (PCB), organiska tennföreningar m.fl. Sammanfattat visade analyserna på förekomst av metaller, PAH och organiska tennföreningar i varierande grad beroende på station. Metaller förekom både i yt-sediment och djupare ned, men vanligen i mycket låga halter. Höga halter av PAH (polycykliska aromatiska kolväten) uppmättes huvudsakligen i ytsedimentet vid djupare belägna lokaler med ett lerigare substrat. Halterna av organiska tennföreningar var låga och detekterades i ytsediment vid två stationer.

Infrastruktur

Två områden av riksintressen för kommunikationer berörs av planerad sträckning. Ca 24 km söder om kusten sammanfaller planerad sträckning med en riksintressant farled för kusttrafik i öst—västlig riktning. Farleden är här ca 9 km bred. Farleden är av farledsklass 1 och definieras som prioriterade sjövägar ledande till allmänna hamnar. Planerad sträckning korsar riksintresset på en sträcka av ca 9,3 km. Ca 44 km söder om strandlinjen korsas en riksintressant farled tillhörande Trelleborgs hamn på en sträcka av ca 3 km. Farleden till Trelleborgs hamn är av farledsklass 2 och definieras som övriga allmänna farleder för handelstrafik, inklusive farled till större industrihamn. Inom båda farledsklasserna 1 och 2 kan man förvänta sig en högre intensitet av sjöfart dygnet runt.

Totalförsvaret

Inga militära områden utpekade av den svenska militären förekommer längs planerad sträckning. Sjöfartsverket har dock ett underlag som visar på att planerad sträckning korsar ett minriskområde (minriskområde 10, ryska minor från andra världskriget). Nära detta ligger ett område som har beteckningen "explosives" (ammunition, gas eller liknande). Sökanden har undersökt förekomst av undervattensminor inom utredningskorridorren och inte funnit några farliga objekt. Den planerade sträckningen till sjöss har anpassats efter ett militärt övningsområde.

Teknisk beskrivning

Strandlinjen planeras att korsas med en schaktfri metod, styrd borrhning. Borrhningen startar ca 350 m. från kusten, just norr om Ystadbanan, förbi strandlinjen och fortsätter om markförhållandena och de tekniska förutsättningarna tillåter ca 350 m ut till sjöss för att minimera påverkan på känsliga miljöer och arter. Beroende på tekniska förutsättningar och markens beskaffenhet finns två alternativa närliggande platser för start av borrhning.

I samband med övergången från mark- till sjökabel påbörjas också korsningen av strandlinjen, primärt genom en schaktfri förläggningsmetod. En schaktfri förläggningsmetod är vald för att minimera och undvika påverkan på känsliga miljöer och arter vid strandlinjen. Metoden innebär exempelvis att det inte finns risk för att elförbindelsen bidrar till förstärkt erosion vid korsning av strandlinjen. Borrhningen avslutas till havs genom att de rör, genom vilka kablarna dras, mynnar upp ur havsbotten, området blir ca 10 x 10 m. Inom denna yta kan även viss schaktning behöva ske. Härefter börjar sjökabelförläggningen, vilken beskrivs i följande avsnitt.

Sjökabelkonstruktion

Sjökablarna kommer att vara uppbyggda så att de klarar stora dragkrafter vid installationen. De kommer därmed att förses med längsgående dragarmering. Sjökabeln måste också förses med en inre mantel av bly för att uppnå ett hundra procentigt varaktigt skydd mot att vatten tränger in till de känsliga delarna av kabelkonstruktionen. Sjökabelns ytterdiameter blir ca 11–15 cm. Att elförbindelsen utgörs av två kablar innebär att ingen ström kommer att ledas genom vattnet eller berggrunden.

Sjökablar kräver inget periodiskt underhåll och upphandlas för att klara en drifttid på ca 50 år. Ingående materialkomponenter i sjökablarna kommer att kunna material- och/eller energiåtervinnas vid eventuell upptagning i framtiden.

Arbetsområde

Med arbetsområde för en sjökabelinstallation menas den vattenyta som behövs för fartyg och arbetsredskap. Storleken på arbetsområdet varierar, främst som en funktion av vattendjupet. Vid vattendjup från ca 5 till 15 m utgörs arbetsområdet av en ca 100 m bred korridor där arbetsbåtar, pråmar och utrustning används för att schakta, hantera stenblock och förlägga kablar eller rör. Vid förläggning och nedspolning på djupare vatten blir arbetsområdet normalt en cirkel med radie ca 500 m runt fartyget som förflyttas under arbetet, detta för att skapa en säker situation för såväl arbetsfartyg som övriga passerande fartyg.

Förberedande arbeten

Förberedande arbeten kan vara undersökningar som genomförs för att mer i detalj kunna bestämma var och hur sjökablarna ska förläggas men även för att verifiera att sjökabelinstallationen kan genomföras på ett säkert sätt och med den utrustning som står till förfogande. Typiskt genomförs dessa undersökningar för att leta förekomster av oexploderad ammunition (OXA) eller andra hinder som försvårar kabelinstallationen, dragga efter kvarlämnade fiskenet, stålwire, kätting mm. Andra förberedande åtgärder är placering av stenmassor som förberedelse för korsning av befintlig ledning på botten, schaktfri installation av rör vid strandlinjen, förflyttning av stenblock och grävning på botten på grundare strandnära partier.

Sjökabelförläggning

I ett första moment, kabelförläggning, buntas de båda sjökablarna ihop tillsammans med en mindre optofiberkabel och förläggs på havsbotten av ett kabelförläggingsfartyg enligt en koordinatlista för den planerade sträckningen. Kabelförläggningen går förhållandevis långsamt då kablarna lämnar fartyget för att placeras på havsbotten, uppskattningsvis ca 3–5 m/min. Den långsamma processen i kombination med att kablarna bara sänks ned på botten utan att släpas gör att grumlingseffekter i stort sett uteblir. Precisionen i förläggningen är mycket hög, tack vare sensorer, kameror och hydroakustiska instrument som följer förläggningsarbetet och ständigt kommunicerar med fartyget. I ett andra moment skyddas kablarna, vilket beskrivs

nedan. Under den period som kablarna är oskyddade på botten är det inte ovanligt att man använder bevakningsbåtar för att minska risken för att marina verksamheter av tredje part skadar kablarna.

Sjökabelinstallationen beräknas kunna genomföras året runt men en tidseffektiv installation genomförs normalt bäst under sen vår till tidig höst. Under installationsperioden kommer information om medverkande fartyg och vilken typ av arbete som pågår gå ut via bl.a. Ufs (Underrättelser för sjöfarande).

Arbete för att skydda sjökablarna

Det andra momentet, skydd av kabeln, påbörjas när kablarna är förlagda på botten. Då används ett annat, ofta mindre, fartyg som har utrustning för att spola ner kablarna under havsbotten eller skydda dem genom täckning av exempelvis betongmattor. Täckning med stenmassor kräver ytterligare ett separat fartyg.

Det finns flera metoder för att skydda sjökablarna, vilken skyddsmetod som används beror på vattendjup och bottensubstrat. De vanligaste metoderna är nedspolning, nedgrävning, plogning och övertäckning. Förutom dessa metoder används i strandnära områden, och vid korsningen av strandlinjen, en schaktfri metod. Den schaktfria metoden används normalt bara då kabel går från havet och upp på land. Nedgrävning kan användas i grunda områden mellan 0 och ca 15 m. Övertäckning används där det inte är möjligt att vare sig spola eller gräva ned kabeln i havsbotten. Huvudmetoden för skydd av sjökablarna för Hansa PowerBridge är dock nedspolning, som bedöms kunna användas på merparten av den totala sjökabelsträckan.

Sjökablarna spolas i möjligaste mån ned på ett djup om ca 1,5–2,0 m i bottensedimentet, vilket sker för att skydda kablarna från skador av bottenverksamheter som bottenrålning och ankring. Historiskt har det visat sig att de vanligaste skadorna för sjökablar orsakas av tredje part, varav fiskeredskap, ankare och lossning av skrot och avfall är de vanligaste. En djupare förläggning än ca 1,5–2,0 m bedöms inte motiverad då kostnaderna för sjökablar och installation ökar markant med djupare

förläggning samtidigt som mer bottenmaterial behöver förflyttas. Även vid förläggning på ett par meters djup kan kablarna fortfarande skadas av nödankrande fartyg (ankare på större fartyg kan gå ner upp till 10 m i bottensedimenten). Vid ett eventuellt brott på förbindelsen bryts strömöverföringen på en bråkdels sekund. Kabeln blir då strömlös och utgör ingen risk för omgivningen.

För Hansa PowerBridge är huvudalternativet för skydd av kabeln nedspolning. Metoden används då vattendjupet är mer än ca 6–10 m. Nedspolning är den vanligaste och mest ekonomiska metoden att säkerställa ett gott skydd för sjökabel. Nedgrävning används inom områden som antingen är för grunda för de fartyg som används vid till exempel spolning eller plogning eller inom områden där nedspolning eller plogning inte är genomförbar. Huvudalternativet för Hansa PowerBridge är att korsa strandlinjen med en schaktfri metod. Nedgrävning till havs blir därmed endast aktuell om borrningen från land inte kan genomföras så långt ut i havet som är önskvärt, ca 350 m, utan måste avslutas tidigare i havet på grund av tekniska omständigheter, såsom geologiska förutsättningar.

Vid jämförelse mellan de olika metoderna kan konstateras att grumlingen bedöms vara något större vid nedspolning jämfört med plogning på grund av att spolning innebär en större omfördelning av sediment. Plogning bedöms däremot medföra en risk för att kablarna skadas. Plogning medför också en risk för att andra sjökablar som korsas plogas av. För att undvika skador på befintliga sjökablar måste Hansa PowerBridges kablar lämnas oskyddade vid korsningsområden om plogning används. Detta är en stor skillnad i jämförelse med nedspolning, där det är möjligt att spola ända fram till den korsande kabeln och därefter lyfta över spolmaskinen och fortsätta. En kabelreparation kan ta 1–2 månader och kosta från ca 40 miljoner kronor beroende på kabeltyp, förutsättningarna på platsen mm. Till reparationskostnaden ska läggas kostnaden för sen idrifttagning av förbindelsen som kan uppstå. Den kostnaden kan bli betydligt högre än själva reparationskostnaden.

Övertäckning med sten eller betong väljs endast när andra metoder inte är möjliga eller för kostsamma. Det kan till exempel vara på berg eller partier med mycket stenblock där spolning eller plogning inte fungerar. Skydd med sten eller betongmattor kan också användas som komplement när spolning eller plogning inte uppnått förväntat skydd eller i områden som kräver extra mycket skydd. Generellt är övertäckning en dyr metod och den används normalt enbart över kortare sträckor.

Med hänsyn till kostnaderna och riskerna vid sjökabelinstallationen planeras nedspolning att väljas som skyddsmetod längs huvuddelen av kabelsträckningen för Hansa PowerBridge. De undersökningar som gjorts i samband med utredningsarbetet visar att merparten av kabelsystemet kan förläggas nere i bottensedimenten genom nedspolning. Vid de platser där nedspolning inte kommer att utgöra tillräckligt skydd på grund av att havsbotten är för hård kommer sannolikt övertäckning med till exempel sten eller sekundärt betongmattor att användas både som huvudsaklig och kompletterande skyddsmetod. Vilken metod som väljs beror ofta på vilken verksamhet som bedrivs på platsen. I hamninlopp och vid korsning av intensivt trafikerade farleder behöver ett så kraftigt skydd som praktiskt möjligt skapas, medan det vid passage av områden med mindre aktivitet ofta är "tillräckligt" med ett mindre kraftigt skydd. Vad som är tillräckligt beror både på vilka risker som är aktuella, och vilka egenskaper havsbotten har.

Sjökabelskarvar

Vid förläggning av sjökabeln eftersträvas i regel alltid att minimera antalet skarvar eftersom varje skarv utgör en stor kostnad och en driftsäkerhetsrisk. Skarvning mellan sjökablar beräknas ske ca var 50:e km till havs, vilket förmodligen innebär en skarvplats på den svenska delen av elförbindelsen till sjöss. Eventuella problem, t. ex. under installationen, kan dock medföra att ytterligare skarvar krävs. Att förlägga sjökabeln utan skarv på hela sträckan är inte möjligt på grund av att sjökabelns vikt beräknas överstiga lastkapaciteten för förlägningsfartygen.

Vid eventuell reparation byts den felande delen av kabeln ut och ny kabel skarvas i. Längden på kabeln som byts ut beror dels på typ av fel men det kan också bero på hur sjöbotten ser ut och tillgänglighet i området. Till exempel kan det vara bra att undvika farleder för reparationer på grund av hinder för annan trafik men också att kabeln kan bli mer oskyddad efter nedläggningen på sjöbotten. För att uppnå detta kan mer kabel än den del som berörs av själva felet behöva bytas.

Korsning av annan kabel

Flera befintliga sjökablar kommer att korsas av Hansa PowerBridge. Inom svenskt territorialvatten har en kabelkorsning identifierats. I korsningspunkterna skyddas kablarna. Syftet är främst att förhindra nötningsskador och punktbelastning vilket uppnås genom att kablarna separeras från varandra. Metoder för separeringen kan utgöras av olika kabelskydd, utplacering av betongmattor eller sten, alternativt genom en brokonstruktion. Vilken metod som väljs i det enskilda fallet förutses bli reglerad i ett korsningsavtal mellan ägaren av de olika installationerna. Korsning av kablar som ej längre är i drift kan förhoppningsvis undvikas genom att den gamla kabeln tas bort på sträckan där Hansa PowerBridge placeras.

Inmätning

När kablarna är förlagda och skyddade sker en inmätning av placeringen och förläggingsdjupet längs hela sträckan för att verifiera kablarnas läge och säkerställa att ingen del av kabelsystemet är oskyddad. Läget på kablarna tillsänds sedan Sjöfartsverket för att kunna ingå i framtida sjökort. Därefter är aktiviteterna på havsytan över, och därmed även alla eventuella tillfälliga restriktioner för sjöfart. Systemet kan testas och driftsättas utan att det påverkar verksamheten i området.

Åtgärder för att skydda anläggningen under och inför anläggningsarbetet

Eftersom anläggande i havet sker i ett område med omfattande sjötrafik kommer sjöfartsrelaterade risker analyseras genom en riskanalys i god tid inför att anlägg-

ningsarbetet med sjökabeln inleds. Även tydliga informationskanaler/kommunikationsplan upprättas i god tid med intressenter i området, såsom sjöfarten, Försvarmakten och yrkesfisket.

Under anläggningsarbetet kommer ett arbetsområde att upprättas runt förläggingsfartyg, nedspolningsfartyg samt andra fartyg med utrustning och/eller dykare i vattnet. På öppet hav innebär dessa restriktioner inget större problem för sjöfarten. I trånga kustnära farvatten innebär större sjökabelarbeten normalt att framkomligheten tidvis blir begränsad och att sjöfarten får passera med säkerhetsavstånd. Då trånga farvatten inte förekommer inom berört område bedöms detta dock inte utgöra ett problem. Fram till dess att kablarna är skyddade får inte bottenfiske bedrivas inom ca 500 m från kablarna.

Förekomst av minor och oexploderad ammunition (OXA) på havsbotten är en risk. Undersökningar med så kallad magnetometer har därför utförts längs hela den planerade sträckningen. Dessutom har en noggrann studie med sidescan sonar längs hela rutten utförts. Under genomförda undersökningar har inga OXA upptäckts inom den föreslagna sträckningen. Det går dock inte att utesluta att OXA sjunkit ner i sedimenten så att det inte kan detekteras med sidescan sonar. Kompletterande undersökningar kommer därför även att utföras längs den föreslagna sträckningen inför anläggningsarbetet. Om OXA påträffas på rutten kontaktas Försvarmakten därefter utreds om OXA ska tas bort eller om kablarna ska dras runt denna. Vid behov bevakas platsen till dess att Försvarmakten lämnar besked om vidare åtgärder.

Information om arbetena kommer att spridas via Ufs (Underrättelser för Sjöfarande). Fartygen som förlägger och skyddar kabeln förflyttar sig hela tiden vilket medför att ett och samma område endast påverkas under en kort tid. Oförutsedda händelser kan dock göra att fartyget tvingas vara stationärt under delar av förläggningsarbetet och i dessa fall kommer då skyddszonen att vara stationär i motsvarande tid.

Uppskattad byggtid

Verksamheten planeras att genomföras säsongvis under år 2024-2028. Verksamhetens bedrivande kommer att anpassas till förhållandena för marina däggdjur inom Natura 2000-område Sydvästskånes utsjövatten (SE0430187) på så sätt att arbetena inom just detta område kommer att utföras under perioden den 1 december-31 juli. Nämnade tidsrestriktion och andra faktorer, så som väderförhållanden, medför att arbetena kan behöva utföras under flera säsonger. Verksamheten består av: förberedande åtgärder, sjökabelförläggning och arbete med skydd av sjökabeln. Arbetet kan komma att utföras även nattetid.

Miljökonsekvenser

Naturmiljö under byggskedet

Miljöeffekter på naturmiljön under byggskedet utgörs av buller från fartyg och maskiner samt fysiska ingrepp i botten med efterföljande grumling från sediment. Byggskedet är dock tillfälligt och lokalt, och arbetet genomförs bara på en plats under en begränsad tid vilket även medför att påverkan är tillfällig och lokal.

Marina naturvärden, Natura 2000-området Sydvästskånes utsjövatten (SE0430187)

Sammanfattningsvis: Sjukabelförläggningen innebär lokala och kortsiktiga effekter längs planerad sträckning. Den sammantagna bedömningen är att konsekvenserna av verksamheten inte kommer att medföra några bestående effekter på området eller någon betydande skada på skyddad livsmiljö och inte heller medföra att skyddsvärda arter utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet av arterna i området.

Den ansökta verksamheten kommer inte på ett betydande sätt att påverka utpekade naturtyper och arter i Natura 2000-området Sydvästskånes utsjövatten. På uppmaning av Länsstyrelsen Skåne har Svenska kraftnät trots denna bedömning valt att söka tillstånd för verksamheten inom nämnda Natura 2000-område enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. Förutsättningar för att meddela sådant tillstånd föreligger eftersom verksamheten inte bedöms skada de livsmiljöer i området som avses att skyddas och

inte heller medför att de arter som avses att skyddas utsätts för en störning som på ett betydande sätt kan försvåra bevarandet i området av arten eller arterna. Påverkan från verksamheten på Natura 2000-områdets värden bedöms under byggskedet som ingen/obetydlig och konsekvenserna därmed som obetydliga.

Under sjökabelförläggningen kan en viss förflyttning av bottensediment förekomma, men kabeln förväntas inte ha långvarig påverkan på den naturliga förflyttningen av sand i området som styrs av inkommande vågor med en nettoförflyttning österut. Genom att förläggningen vare sig påverkar inkommande vågor eller fysiskt blockerar transporten som sker österut finns ingen risk för ökad stranderosion till följd av elförbindelsen.

Vegetationen i det karterade området består av makroalger, huvudsakligen kräkel och fintrådiga röd- och brunalger, vilka inte bedöms påverkas negativt av sjökabelförläggningen. Vid sjökabelförläggningen kan vegetationen i området påverkas genom direkt borttagning, förändrat bottensubstrat från hårbotten till mjukbotten eller övertäckning. Denna påverkan är begränsad till ett område på ca 1–8 m bredd (beroende på sjökabelförläggningsmetod) på var sida om kabeln. En tillfällig och lokal påverkan förväntas under byggskedet, men berörda områden beräknas återhämta sig inom ca två och ett halvt år.

Vid grumling av vattenmassan försämras solinstrålningen vilket kan ha negativ påverkan på vegetationens produktivitet. Uppvirvlat sediment kan även lägga sig på makroalgerna, vilket ytterligare hindrar ljusupptaget. Vegetationen i området kommer att utsättas för tillfällig grumling under sjökabelförläggningen. Hur mycket sediment som sprids samt i hur stort område spridningen sker beror på bottensubstrat och strömförhållanden. Men sannolikt är grumling av mindre betydelse då karteringen samt sjömätningar i området visar på ett grövre sediment som sannolikt sedimenterar relativt snabbt. Grumling från sjökabelförläggningen förväntas därmed inte slå ut makroalgsbeståndet då grumlingen är tillfällig. Som skyddsåtgärd och för att underlätta återetablering av makroalger kommer Svenska kraftnät att återställa

hårdbottenhabitatet, d.v.s. att stenar och block läggs tillbaka. Verksamheten bedöms under byggskedet därmed ge ingen/obetydlig påverkan på makroalger och därmed även Geogena rev vilket ger obetydliga konsekvenser.

Området har God miljöstatus med avseende på mjukbottenfauna enligt det bentiska kvalitetsindexet BQI. Under sjökabelförläggningen förväntas en ökad dödlighet för bottenfaunan i direkt anslutning till kabeldiket, men bottenfaunan förväntas ha återhämtat sig inom några år.

Havsanemoner kan komma att påverkas av fysisk störning i form av borttagande av substrat samt ökad sedimentation vid grumling i samband med sjökabelförläggningen. Med avseende på den utspridda förekomsten av anemoner inom utredningskorridoren förutsätts ingen påverkan på populationsnivå, men möjligen på individnivå. Ökad sedimentation till följd av grumling kan komma att täcka över ett stort antal djur. Vid övertäckning av sedimentlager som understiger 10 cm har studier visat att den mobila faunan har god förmåga att gräva sig upp till ytan medan fastsittande och stationär fauna har svårare att klara sig. Sedimentationen från verksamheten förväntas dock inte ha långsiktig påverkan på bottensamhället. För att undvika en minskning av habitatet kommer övertäckning med sten eller betongmatta på mjukbotten att undvikas. Verksamheten bedöms därmed under byggskedet ge en ingen/obetydlig påverkan på mjukbottenfaunan och därmed obetydliga konsekvenser.

Bedömningen baseras på att det påverkade området bedöms återkoloniserars inom 2–5 år och att arternas populationsstatus i området inte påverkas.

Lek- och uppväxtområden för kommersiellt viktiga och skyddsvärda fiskarter, exempelvis torsk, rödspätta och ål, förekommer i området samt i närliggande områden. Undvikande beteende hos fisk kan förväntas under byggskedet, men beteendeförändringen bedöms som kortvariga och utan permanent påverkan, d.v.s. inga negativa effekter på populationsstatus. Påverkan från verksamheten på

fisksamhället under byggskedet bedöms som ingen/obetydlig vilket ger obetydliga konsekvenser.

Potentiella risker: hinder för naturlig sedimenttransport mm

Svenska kraftnät avser att följa upp verksamheten i kommande kontrollprogram. I en rapport från mars 2020 utreder SGU den kustnära sedimentdynamiken längs Skånes syd- och ostkust. Från Svarte till Ystads hamn förekommer mindre bukter med strandnära ansamlingar av rörlig sand cirka 200-300 m ut från stranden, ner till cirka 2-4 m vattendjup. Rörlig sand förekommer också fläckvis och sporadiskt längre ut från stranden. Den östliga våg- och strömkomponenten dominerar och mer sand påträffas väster om Ystads hamn än längre västerut. Hamnutbyggnaden tillsammans med den grundare moränbotten med större icke rörliga sten- och blockpartiklar som förekommer ut från Revnäbbet (Ystad Hamn) hindrar transport österut. (SGU-rapport 2020:04) Denna slutsats kommer även DHI fram till i en utredning som gjordes i samband med miljöprovning av Ystad Hamn och som refereras till i miljökonsekvensbeskrivningen.

Hansa PowerBridge bedöms inte medföra någon ytterligare begränsning av sandtransporten vidare öster om Ystad eftersom hamnutbyggnaden och naturliga förutsättningar redan innebär att sådan transport inte förekommer. Inom det område där rörlig sand förekommer eftersträvar Svenska kraftnät dessutom att kablarna ska vara förlagda genom den schaktfria passage av kustlinjen som planeras.

Påverkan på fisklek

I Östersjön finns två bestånd av torsk — det västra och det östra beståndet. Det östra beståndet är det större av dem; det är i dagsläget ungefär tre gånger så stort som det västra beståndet. Dessa två bestånd är anpassade för att leva i Östersjöns bräckta vatten, även om dess reproduktion kräver en viss salthalt för att fungera. Torsken livnär sig på bottenlevande ryggradslösa djur och fisk och har en viktig strukturerande roll i ekosystemet. Torsk är en toppredator i Östersjöns relativt enkla näringsväv i det öppna havet som domineras av endast torsk, sill (*Clupea harengus*),

skarpill (*Sprattus sprattus*) och skrubbskädda (*Platichthys flesus*). Man har visat att torskens utbredning generellt är relaterat till Östersjöns salt- och syrehalt och att syrehalten haft stor effekt på torskens tillväxt.

Motivering av föreslagen skyddsperiod för torsken

Vad avser påverkan på torsk har Arkonabassängen visat sig utgöra ett viktigt lek-område för torsken i Östersjön, från både det västra och östra beståndet. Torsken leker i Arkonabassängen på djup över 40 m mellan februari-augusti och leken är som mest intensiv i maj-juni. Torsk från det östliga beståndet leker främst i Bornholmsbassängen och lek sker huvudsakligen i juni. Västlig torsk leker främst i Kielbukten, Mecklenburgbukten och Stora bält och huvudsaklig lek sker i mitten av februari till början av april. Detta innebär att den lek som sker i Arkonabassängen har begränsad effekt på fortlevnaden och beståndsutvecklingen på båda bestånden. Med stöd av dessa uppgifter menar Svenska kraftnät att den bedömda påverkan på torskens lek är liten. Att ta ytterligare hänsyn till torskens lek genom att begränsa planerade anläggningsarbeten vid djupare etapper skulle öka risken att anläggningsarbetena måste utföras under flera säsonger. Svenska kraftnät menar att den totala påverkan från projektet på såväl fisket som t. ex. marina däggdjur då skulle riskera att i stället öka. Att anläggningsarbetena utförs under mer än en säsong kan även kräva vistelse av Guard Vessels i området under vinterhalvåret med ökat buller och CO₂-avtryck som följd.

Marina däggdjur

I området förekommer tumlare (skyddad enligt artskyddsförordningen), knubbsäl och gråsäl. Påverkan från sjökabelförläggningen på de marina däggdjuren bedöms som låg och kortvarig och förväntas komma främst från buller under sjökabelförläggningen. Tumlare producerar en mängd läten i ett brett spektrum av frekvenser bland annat för kommunikation och lokalisering av bytesdjur. Tumlarens hörsel omfattar frekvenser från under 1 kHz till omkring 140 kHz med bäst känslighet mellan 100-140 kHz. Fartygsljud har en lägre frekvens än tumlaren och överlappar

inte de frekvenser som tumlare avger och stör därför troligen inte deras interna kommunikation. Fartygsljud kan ändå störa tumlarna vilka kan ta till flykt för att undvika fartygen.

Det finns begränsad litteratur angående påverkan av grumling på marina däggdjur. Påverkan på valar som tumlare bedöms emellertid som låg, då de inte enbart använder sig av visuell information för att navigera och söka föda. Tumlare är också mycket mobila och de individer som eventuellt utsätts för den ökade grumlingen kan förväntas avlägsna sig från det påverkade området för att återvända då sedimentplymen har flyttat sig eller försvunnit. Den tillfälligt höjda sedimentkoncentrationen bedöms inte ha någon betydande effekt på sälpopulationerna i området mer än att den kan få sälarna att skifta födosöksområde under exponeringstiden.

Eftersom inga andra kända projekt planeras samtidigt i området som Hansa PowerBridge, är de kumulativa effekter som kan uppkomma kopplade till annan sjötrafik (buller). Påverkan av sjökabelförläggningen i förhållande till dessa aktiviteter anses dock vara låg.

Påverkan på enstaka individer i form av undvikande beteende kan förekomma men det är osannolikt att sjökabelförläggningen ger effekter på populationsnivå hos marina däggdjur. Visst undvikande beteende är att vänta under arbete i närområdet, men denna effekt bedöms vara kortvarig och inte påverka bestånden eller bevarandestatusen hos tumlare och säl i området. För att minska risk för möjlig påverkan på tumlare, kommer Svenska kraftnät att undvika arbete under perioden 1 augusti-30 november inom Natura 2000-området.

Sydvästskånes utsjövatten (SE0430187).

Verksamheten bedöms ge ingen/obetydlig påverkan, vilket ger obetydliga konsekvenser.

Riksintresse för naturvården N79

Riksintressets värden samt förutsättningar för bevarande är knutna till landområdet, varför ingen påverkan på riksintresset för naturmiljö N79.

Naturmiljö under driftskedet

Marina naturvärden

Sammanfattningsvis: Verksamheten bedöms som helhet inte påverka de marina naturvärdena under driftskedet.

Den vegetation som skulle kunna påverkas av värme från kabeln är marina kärllväxter med rotsystem, till exempel ålgräs, denna typ av vegetation påträffades dock inte i området. Makroalger saknar rotsystem och sitter fast på underlaget med hjälp av fästorgan och påverkas inte av en eventuell höjning av temperaturen nere i sedimentet. Någon kvarstående uppvärmning av vattnet direkt ovanför kabeln kommer inte att uppstå då värmen från kabeln snabbt sprids i vattenmassan, värme från kabeln antas därför inte ha någon negativ effekt på vegetationen i området. Med beaktande av ovan bedöms påverkan under driftskedet bli ingen/obetydlig, vilket ger obetydliga konsekvenser.

Bottenfauna, och speciellt grävande djur, kan påverkas av en ökning av temperaturen i sedimentet. Ökningen i temperatur runt sjökabeln är liten och koncentrerad till området i närheten av kabeln. Den förväntade värmeökningen i de översta ca 20 cm av havsbotten, där majoriteten av bottenfaunan förekommer, är ca 0,8-1,6 °C. Denna temperaturökning anses ligga inom bottenfaunans toleransnivå och förväntas inte påverka faunan negativt. Med beaktande av ovan bedöms påverkan under driftskedet bli ingen/obetydlig, vilket ger obetydliga konsekvenser.

De fiskar som är känsliga för magnetfält kan potentiellt utsättas för en direkt påverkan av sjökabeln, då elektromagnetism är associerat med fiskens orienteringsförmåga och byteslokalisering. Kabelns elektromagnetiska fält kan medföra en fördröjning av passagen över kabeln för den migrerande ålen, men bedöms ej ge

betydande påverkan på migrationen. Vid djupförläggning av kablarna reduceras de magnetiskafälten markant. Endast på kortare sträckor förväntas djupförläggning inte kunna åstadkommas. Här skyddas elförbindelsen i stället med andra metoder, vilka också till viss del reducerar magnetfältet ovan kabeln. Verksamheten bedöms därmed under driftskedet ge ingen/obetydlig påverkan på fiskars migration och därmed obetydliga konsekvenser.

Förslag till fiskeavgift

Verksamheten kan antas orsaka endast begränsad och tillfällig förändring av livsmiljön längs kabelsträckningen. Svenska kraftnät föreslår att Svenska kraftnät till HAV utger en fiskeavgift om totalt 100 000 kr som kompensation för skador.

Kulturmiljö

Den planerade sträckningen har anpassats till de kulturhistoriska hittills identifierade förutsättningarna. Påverkan från verksamheten på hittills identifierade lagskyddade fornlämningar och utredningsobjekt under såväl byggskedet som driftskedet bedöms som ingen/obetydlig, vilket ger obetydliga konsekvenser.

Rekreation och friluftsliv

Sammanfattningsvis: Påverkan från verksamheten på riksintresset och övrigt friluftsliv bedöms som helhet att bli ingen/obetydlig under både bygg- och driftskedet, vilket ger obetydliga konsekvenser.

Naturreсурshushållning (riksintressen för fiske och vindbruk)

Byggskedet

Sammanfattningsvis: Påverkan från verksamheten på riksintressena för fiske och på riksintressen för vindbruk bedöms som helhet att bli liten respektive ingen/obetydlig under byggskedet, vilket ger små respektive obetydliga konsekvenser.

Under byggfasen kommer verksamheten i viss mån att begränsa tillgängligheten för fiske i området. Verksamheten kommer då att inverka negativt på riksintressena för

yrkesfisket eftersom hänsyn behöver tas till anläggningsfartygen som har begränsad manöverförmåga. Bottenfiske kan även behöva begränsas under den tiden kablarna är otillräckligt skyddade. Efter att kablarna har förlagts på botten avses nedspolning ske så snart det är möjligt. Arbetena med förläggning och nedspolning inom riksintresseområdena bedöms uppgå till ca 1,5 år. Till följd av att arbeten inte utförs under viss tid på året inom Natura 2000-området, att annan skyddsmetod än nedspolning kan komma att krävas på del av sträckningen samt att verksamheten styrs av väderförhållanden, kan begränsningen för bottenfiske i värsta fall behöva bestå i ca ett år. Under denna tid kommer de partier av kablarna som har otillräckligt skydd att omfattas av ett säkerhetsavstånd på 500 meter på vardera sidan om elförbindelsen, inom vilket bottenförankrade garn, bottentrålning och ankring bör undvikas. Övrigt fiske, till exempel pelagiskt garnfiske, kan fortgå och innebär ingen risk för kablarna.

Eftersom byggskedet är tillfälligt påverkas fisket/riksintressena inte varaktigt. Verksamheten berör dessutom en ytterst begränsad yta inom utpekade riksintressen, och undviker de områden där det mest intensiva trålfisket sker. Inför byggskedet kommer en dialog att upprättas med fiskerinäringen så att påverkan på yrkesfisket inom riksintresseområdena kan bedömas fortlöpande med hänsyn till hur lång tid, och på hur långa sträckor, begränsningar i bottenfiske krävs. Verksamheten bedöms inte påtagligt försvåra näringarnas bedrivande.

Driftskedet

Sammanfattningsvis: Påverkan från verksamheten på riksintressena för fiske och på riksintressen för vindbruk bedöms som helhet bli ingen/obetydlig under driftskedet, vilket ger obetydliga konsekvenser.

För att undvika påverkan på yrkesfisket under driftskedet kommer sjökabeln att förläggas på sådant sätt att bottentrålning kommer att kunna fortgå inom riksintresset. Utifrån genomförda bottenundersökningar är bedömningen att merparten av

den totala sträckningen kommer att kunna skyddas med nedspolning, skyddsmetoden innebär att bottentrålning kan fortgå ovanför elförbindelsen. Övriga sträckor bedöms kunna skyddas med nedgrävning, nedplogning eller övertäckning. Även med dessa metoder bedöms trålning kunna fortgå över kablarna. Övertäckning med sten kan dock försvåra trålning genom att sten kan fastna i trålen. I särskilt trålingstäta områden kan övertäckningen anpassas för att minimera denna risk. Områden där detta kan bli aktuellt identifieras i dialog med fiskerinäringen. Noteras bör även att planerad sträckning endast berör en ytterst begränsad yta inom utpekade riksintressen samt inte det område där det mest intensiva trålfisket sker.

Inom riksintressen för energiproduktion kan framtida etablering av havsbaserad vindkraft komma att bli aktuell. Vid en kabelsträckning genom området begränsas utbyggnaden av vindkraft i den direkta närheten av kabeln på så sätt att hänsyn behöver tas till sjökabeln. Om en havsbaserad vindkraftpark blir aktuell i området finns dock goda möjligheter att samexistera då anpassningar kan göras vid detaljprojekteringen av kommande vindkraftverk. Normalt placeras vindkraftverk till havs med ett stort inbördes avstånd mellan verken. En anpassning kan därför göras oavsett vilket av projekten som "hinner först" i sin detaljprojektering. Samverkan och informationsutbyte mellan berörda aktörer under detaljprojektering och byggskede blir viktig för att säkerställa att konflikter undviks. Noteras bör även att planerad sträckning endast berör en ytterst begränsad yta inom det utpekade riksintresset som direkt berörs.

Tungmetaller, PAH:er och andra miljögifter

Påverkan på vegetation

Halter av detekterade ämnen i området får ses som relativt låga och normalt förekommande och anses därmed inte påverka makroalgsvegetationen negativt. Verksamheten bedöms därmed, genom grumling av förorenade sediment, få en liten negativ påverkan på vegetation, vilket ger små negativa konsekvenser.

Mjukbottenfauna

Bottenfaunan i området utsätts redan idag för de miljögifter som finns i sedimenten, vilket gör att de halter som kan komma att frigöras vid sjökabelförläggningen inte bedöms ytterligare påverka faunan nämnvärt. Sedimentspridningen i samband med sjökabelförläggningen förmodas även bli relativt begränsad då ackumulationsförhållanden råder i området där mjukbottenfauna provtagits. Verksamheten bedöms utifrån förutsättningarna, genom grumling av förorenade sediment, få ingen/obetydlig till en liten negativ påverkan på mjukbottenfauna.

Fisk och marina däggdjur

Vid bedömning av påverkan på fisk är det viktigt att komma ihåg att det aktuella området utgörs av en relativt smal korridor där långa sträckor utgörs av ett grövre substrat. Ett grövre substrat med låga till mycket låga halter av miljögifter kommer sannolikt, på grund av sin partikelstorlek, att sjunka till botten relativt snabbt och orsaka en minimal spridning. Även det djupare området med ett finkornigare substrat och där halterna av miljögifter är högre bedöms ha en relativt kortvarig spridningsfas i det öppna havsområdet, varför risken för att halterna av analyserade sedimentbundna miljögifter kan påverka fisken anses relativt liten.

Verksamheten bedöms utifrån förutsättningarna under byggskedet ge liten negativ påverkan på fisksamhället, vilket ger små negativa konsekvenser. Bedömningen baseras förutom ovan på att provfisken inom den integrerade fiskövervakningen i svenska vatten inte har visat några indikationer på populationseffekter knutna till miljögifter. Att frigörande av miljögifter under sjökabelförläggningen ger en påverkan på populationsnivå för fisk är därför inte sannolikt

Även vid bedömning av påverkan på marina däggdjur är det viktigt att komma ihåg att det aktuella området utgörs av en relativt smal korridor och risken att halterna av analyserade sedimentbundna miljögifter kan påverka anses relativt liten.

Tumlare rör sig ofta över stora områden och det är sannolikt en mycket liten risk för att tumlarna (eller andra marina däggdjur) skall påverkas av en eventuell frisättning av sedimentbundna gifter till den fria vattenmassan eftersom detta kräver att djuret skall äta av fisk som först har kontaminerats. Om så sker kan det möjligen ha effekt på den enskilda individen av tumlare men inte någon effekt på områdets tumlarbestånd. Tumlarpopulationen påverkas alltså inte. Samma gäller för säl men här ses risken för en påverkan som ännu mindre då området saknar en stationär sälpopulation varför en eventuell påverkan på säl i samband med sjökabelförläggningen sker på individnivå men populationen av säl påverkas inte. Verksamheten bedöms därmed, genom grumling av förorenade sediment, få en ingen/obetydlig påverkan på marina däggdjur.

Infrastruktur (riksintresse för kommunikationer)

Sammanfattningsvis: Påverkan från verksamheten på riksintressena bedöms som helhet att bli liten under byggskedet, vilket ger små konsekvenser. Under byggskedet kommer verksamheten i viss mån att begränsa tillgängligheten i området. Verksamheten kommer att inverka negativt på befintliga farleder då hänsyn behöver tas till förläggingsfartygen som har begränsad manöverförmåga. Då byggskedet är tillfälligt och lokalt, alltså arbetet genomförs bara på en plats under en begränsad tid, innebär detta dock endast en mindre störning och farlederna påverkas inte varaktigt. Planerad sträckning berör dessutom endast en ytterst begränsad yta inom de utpekade riksintresseområdena. Svenska kraftnät eftersträvar även en god planering samt informationsutbyte med sjöfarten under byggskedet, detta för att minimera risken för att verksamheten påverkar farlederna i någon större utsträckning.

Påverkan från verksamheten under driftsfasen på riksintressena bedöms som helhet att bli ingen/obetydlig, vilket ger obetydliga konsekvenser.

Totalförsvaret

Den planerade sträckningen har anpassats för att inte påverka värdena i det militära övningsområdet. Därmed bedöms ingen påverkan på militära områden uppstå, varken i bygg- eller driftskede.

Miljö kvalitetsnormer

För den del av Hansa PowerBridge som omfattas av mark- och miljödomstolens tillståndsprövning berör elförbindelsen vattenförekomster med beslutade miljö kvalitetsnormer i enlighet med följande.

- Ytvatten i form av kustvatten Ö sydkustens kustvatten (SE552170-130626). Den ekologiska statusen för vattenförekomsten är måttlig och den kemiska statusen uppnår ej god.
- Grundvattenförekomsten SV Skånes kalkstenar (SE615989-133409). Såväl den kemiska som kvantitativa statusen för vattenförekomsten är god.

Några direkta negativa effekter bedöms inte uppstå. Konsekvenserna blir därmed inga/obetydliga såväl under bygg- som under driftskedet. Den planerade elförbindelsen bedöms därmed inte hindra att vattenförekomsterna kan uppnå god status. Elförbindelsen bedöms inte heller medverka till att någon kvalitetsfaktor försämrats.

Kunskapskravet, 2 kap. 2 § miljöbalken

Svenska kraftnät har lång erfarenhet av byggande och drift av kraftledningar. Inom organisationen finns stor erfarenhet och kompetens av att planera och genomföra denna typ av projekt. Höga krav ställs också på de upphandlade entreprenörernas miljöhänsyn, vilket följs upp och kontrolleras under arbetets gång. Svenska kraftnät har en teknisk riktlinje (TR 13-01) som innefattar miljökrav i bygg- och anläggnings- samt underhållsrenoveringar och gäller för hela anläggningsfasen. Dokumentet används vid upphandling och redovisar de krav som Svenska kraftnät ställer. Krav finns bl.a. på att en miljöplan ska upprättas för entreprenaden och att

miljöutbildning ska genomföras. Svenska kraftnät anser därmed att kunskapskravet är väl tillgodosett.

Försiktighetsprincipen, 2 kap. 3 § miljöbalken

De försiktighetsmått och skyddsåtgärder som Svenska kraftnät avser vidta framgår av denna ansökan och miljökonsekvensbeskrivningen. Noggranna utredningar och inventeringar har utförts för att få bästa möjliga beslutsunderlag, både inför val av sträckning och utformning av den planerade förbindelsen men också för att avgöra behovet av försiktighetsmått och skyddsåtgärder.

Med vald sträckning har påverkan på ett betydande antal värden och intressen helt kunnat undvikas. För övriga värden och intressen bedöms påverkan bli begränsad, bl.a. till följd av de skyddsåtgärder som Svenska kraftnät åtar sig att vidta.

Havsbotten har varit föremål för noggranna undersökningar avseende bl.a. känsliga områden, kultur- och fornlämningar och oexploderad ammunition (OXA). För det fall tidigare okända fornlämningar påträffas kommer arbetena att stoppas och åtgärder kommer att vidtas enligt kulturmiljölagen (1988:950). För det fall OXA påträffas kommer arbetena att stoppas till dess att föremålet har blivit säkert identifierat och vid behov oskadliggjort. Eftersom anläggande i havet sker i ett område med omfattande sjötrafik kommer sjöfartsrelaterade risker analyseras genom en riskanalys i god tid inför att anläggningsarbetet inleds. Information om arbetena kommer att spridas via Ufs (Underrättelser för Sjöfarande/Notice to Mariners).

Vad gäller Natura 2000-området (SE0430187) kommer installationsarbeten att undvikas under perioden augusti—november. Nämnade tidsrestriktion syftar till att upprätthålla en god bevarandestatus för tumlare och andra marina däggdjur i området genom att minimera störande arbete under den period då koncentrationen av tumlare förväntas vara som högst.

Produktvalsprincipen, 2 kap. 4 § miljöbalken

Både under byggskedet och driftskedet är Svenska kraftnäts målsättning att undvika att använda produkter som kan befaras medföra risker för människors hälsa eller miljön. I de tekniska riktlinjerna (TR 13-01) anges ämnen och material som inte får användas eller som bör undvikas. Uppgifter om innehåll av farliga ämnen i förbindelsens material kommer att dokumenteras.

Hushållnings- och kretsloppsprinciperna, 2 kap. 5 § miljöbalken

Svenska kraftnät är ett statligt affärsverk som förvaltar och utvecklar det svenska stamnätet på uppdrag av riksdag och regering. Ett av Svenska kraftnäts uppdrag är att erbjuda säker, effektiv och miljöanpassad överföring av el på stamnätet.

Både under byggskedet och driftskedet är Svenska kraftnäts målsättning att hushålla med råvaror och energi samt att bl.a. minska mängden avfall. Den ökade överföringskapaciteten mellan Sverige och Tyskland, som Hansa PowerBridge medför, bidrar även med klimatnytta genom att överskott av förnybar elproduktion i Norden kan exporteras och ersätta fossilbaserad produktion på kontinenten. Ingående materialkomponenter i sjökablarna kommer att i förekommande fall kunna material- och/eller energiåtervinnas.

Lokaliseringsregeln, 2 kap. 6 § miljöbalken

Svenska kraftnät har utrett flera olika korridorer, vilka har varit föremål för samråd med ett stort antal remissinstanser. Omfattande utredningar och inventeringar har därtill genomförts. Utgångspunkten har varit att hitta ett alternativ som sammantaget medför så liten påverkan som möjligt för skyddsvärda områden och andra allmänna intressen. Hänsyn måste också tas till vad som är tekniskt möjligt, driftsäkert och ekonomiskt rimligt. Utifrån dessa har sökt alternativ och teknisk utformning valts.

Samråd har skett med myndigheter, kommuner, organisationer, allmänheten och enskilda som kan antas bli särskilt berörda av verksamheten. En redovisning av de

alternativ som har undersökts och avförts samt av de samråd som genomförts framgår av miljökonsekvens-beskrivningen.

Principen att förorenaren ska betala, 2 kap. 8 § miljöbalken

Svenska kraftnät ansvarar, i egenskap av verksamhetsutövare, för förbindelsens drift och underhåll samt för att avhjälpa de eventuella skador som orsakas miljön. Sammanfattningsvis anser Svenska kraftnät att verksamheten innebär ett iakttagande av hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken.

Sakägare

Den del av elförbindelsen som kommer att anläggas i vattenområde berör, genom installationsarbeten, fastigheten Stora Tvären 4:2 i Ystads kommun, vilken ägs av Ystads kommun. Elförbindelsen kommer även att anläggas på allmänt vatten. Under byggskedet kan indirekt påverkan genom företräddelsevis grumling komma att beröra fastigheten Stora Tvären 5:3. Denna ägs också av Ystads kommun. Nämnda kommun utgör mot denna bakgrund sakägare.

Kontroll

Svenska kraftnät kommer att i samråd med tillsynsmyndigheten framarbete kontrollprogram för vattenverksamheten. Resultaten från kontrollerna kommer att journalföras och hållas tillgängliga på Svenska kraftnäts kontor beläget på Sturegatan 1 i Sundbyberg.

Genomförda samråd

Samrådsprocessen för den nya elförbindelsen har genomförts i flera etapper. Samrådet genomfördes gemensamt inför ansökan om nätkoncession, ansökan om tillstånd till vattenverksamhet samt eventuell påverkan på förekommande Natura 2000-områden. Svenska kraftnät bedömer att elförbindelsen, i miljöbalkens mening, kan antas medföra en betydande miljöpåverkan. Det innebär att en specifik miljöbedömning ska genomföras, vilket inleds med ett avgränsningssamråd för att utreda omfattningen och detaljeringsgraden av kommande MKB.

Det samråd som genomförts avser ett avgränsningssamråd enligt bestämmelserna i 6 kapitlet 29-31 §§ miljöbalken. Avgränsningssamrådet delades upp i två etapper för att ge berörda möjlighet att inkomma med synpunkter och frågor vid flera tillfällen. Den första etappen genomfördes i början av 2018 och avsåg samråd om alternativa utredningskorridorer. Den andra etappen genomfördes i början av 2019 och avsåg en föreslagen sträckning inom en utredningskorridor. Därefter har två skriftliga avgränsningssamråd genomförts under 2020 avseende justerad sträckning till havs och inom Ystads kommun. Svenska kraftnät får hänvisa till avsnitt 10 i miljökonsekvensbeskrivningen, bilaga 2.

Arbetstid

Svenska kraftnät planerar att anlägga här aktuell del av elförbindelsen under cirka fyra år. Arbetstiden bör bestämmas till längre tid med hänsyn till att undvika risken att hela tillståndet förfaller vid försenat utförande. Svenska kraftnät hemställer därför att arbetstiden bestäms till tio år från dagen för lagakraftvunnen dom. Tiden för anmälan av anspråk på oförutsedd skada till följd av vattenverksamheten bör bestämmas till fem år efter utgången av arbetstiden.

Ansökningsavgift

Ansökningsavgiften ska utgå i form av grundavgift. Kostnaderna för utförande av vattenverksamheten överstiger maxbeloppet för högsta avgiften 400 000 kr.

INKOMNA YTTRANDEN

Naturvårdsverket, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap och Energimyndigheten har avstått från att yttra sig i målet.

Försvarsmakten har uppgett de inte har någon erinran mot ansökan.

Trafikverket har bl.a. anfört följande.

För anläggande av kabel som berör järnväg och statlig väg krävs tillstånd från Trafikverket och tecknande av nyttjanderättsavtal.

Sjöfartsverket har anfört att de inte har några invändningar mot att sjökabeln förläggs i enlighet med anmälan under förutsättning att de synpunkter som framförts under samrådsskedet även beaktas i det fortsatta arbetet.

Kustbevakningen har efter att sökanden har justerat sina förslag till villkor i enlighet med myndighetens förslag inte haft något att erinra.

Havs- och vattenmyndigheten har ingen erinran mot att tillstånd lämnas till sökt verksamhet under förutsättning att de av sökanden föreslagna villkoren föreskrivs, och anför i övrigt bland annat följande.

Påverkan på tumlare

Utläggningen av kabeln och vissa av de förberedande arbetena (framförallt sub-bottom ekolod och geotekniska undersökningar) kan vara störande för tumlare. För att ta hänsyn till Bälthavspopulationen kommer skyddsåtgärder behöva vidtas under månaderna juni till och med september, som är en känslig period för individer tillhörande den populationen. Myndigheten anser att den åtgärden som lyfts fram av sökanden, det vill säga att använda så kallad soft start vid användandet av utrustning med frekvenser på 180 kHz och under (vilket är hörbara frekvenser för tumlare), är lämplig. I tillägg till detta anser HaV att sådan utrustning ska användas så lite som möjligt. Det vill säga ekolod ska slås av så fort det inte används och datainsamlingen ska ske så effektivt som möjligt för att minimera tiden som utrustningen är påslagen. Myndigheten förstår av underlaget att det subbottom ekolod som planeras att användas kommer bogseras bakom båten och närmare botten, vilket borde minska påverkansområdet.

Sökanden har uppgett att ”För subbottom ekolod och geotekniska undersökningar kommer då inom Natura 2000-området en varningssignal eller liknande att skickas ut i vattenvolymen innan instrumentet/verktygen startas. ”Myndigheten tolkar detta som att någon form av så kallad ADD (Acoustic Deterrent Device) skulle kunna användas. Angående detta vill myndigheten understryka att det är av stor vikt att rätt sorts varningssignal används då vissa typer av utrustning som syftar till att avhålla marina däggdjur kan ha en onödigt stor avskräckande effekt (t.ex. sälskrämmer). Sökanden bör noga samråda med marinbiologisk expertis angående eventuellt nyttjande av någon sorts ADD. En påverkan/störning även på individnivå kan, om den till exempel skrämmer i väg diande kalv, aktualisera förbud enligt artskyddsreglerna.

Påverkan på bottenmiljöer

Myndigheten förstår att schaktfri metod ska användas vid landanslutning av kabellarna vilket bedöms som positivt med tanke på de grunda bottarna. Myndigheten anser att påverkan på naturtypen biogena rev (blåmusselbankar) inom Natura 2000-området ska undvikas så långt möjligt. Sökanden anger att spolning (den metod som grumlar mest) ska undvikas eller minimeras i närheten av biogena rev.

Sammantagande gör myndigheten bedömningen att påverkan på biogena rev kommer begränsas i tillräcklig grad med sökandens föreslagna försiktighetsmått.

Sveriges Geologiska Undersökning (SGU)

SGU har påtalat risker rörande grumling och miljögifter i sediment och anført bland annat följande.

SGU förordar att sökanden tar fram en sedimentspridningsmodell för att klarlägga omfattning av och risker med grumling i samband med nedspolning av kabeln.

Bolagets konsekvensbedömningar kan dock, efter ingivna kompletteringar, anses vara över lag välgrundade även utan sedimentspridningsmodell. SGU vill dock

bemöta bolagets argumentation angående förläggningsmetoderna plogning och spolning. Bolaget har framför att det inte är någon belagd skillnad avseende grumling mellan metoderna och vill kunna spola ner kabeln där de så önskar. SGU vill i samband med detta upplysa om följande.

I leror och i leriga /siltiga sediment hålls partiklarna samman av kohesionskrafter partiklarna emellan. I berört område och till berört sedimentdjup (ned till 1.5 till 2 meter under bottenytan) består sedimenten huvudsakligen av leror såsom post-glacial lera, glaciallera och moränlera. Vid nedspolning av kabel används ett högt vattentryck, som mest troligt överskrider kohesionskrafternas sammanhållande effekt och därmed frigör de påverkade sedimentpartiklarna till vattenmassan oavsett hur strålarna riktas. Vid nedplogning utsätts sedimentet inte för lika höga krafter, förutom just i brottyorna, vilket gör att kohesionskrafterna håller samman sedimentet i sjok/klumpar vilket leder till lägre frisättande av partiklar och mindre grumling än vid nedspolning. Följaktligen är också risken för att till partiklarna adsorberade eventuella miljögifter frigörs och mobiliseras till vattnet lägre vid plogning än vid spolning.

Därutöver har SGU anført att det finns risk för att förändringar i bottenpografien leder till ändrade mönster i erosions- transport- och sedimentationsprocesserna. Myndigheten har även efterfrågat ett åtagande om att i möjligaste mån återställa hårdbottnar för att värna om hårdbottenfaunan.

Länsstyrelsen i Skåne län har anført bland annat följande.

Styrd borrhning och minimerad grumling

Det är viktigt att styrd borrhning används i så stor omfattning som möjligt i de strandnära områdena. Spolning bör inte användas där andra metoder är möjliga.

Motivering av vald sträckning

Den aktuella sträckningen innebär att en längre sträcka av kabeln hamnar inom Natura 2000-området jämfört med den ursprungliga sträckningen. Länsstyrelsen efterfrågar en motivering av vald sträckning.

Länsstyrelsen efterfrågar följande villkor.

1. Bolaget ska senast sex (6) månader före anläggningsarbeten påbörjas till Tillsynsmyndigheten inkomma med en detaljerad projekteringsplan innehållande tidplan, beskrivning av det tekniska utförandet av anläggningsfasen och de skyddsåtgärder och försiktighetsmått som bolaget i övrigt avser att vidta i samband med anläggandet av sjökabel.

Motivering: Länsstyrelsen anser att det bör förtydligas vilken information som ska lämnas till myndigheten innan anläggningsarbeten påbörjas. Länsstyrelsen anser även att det ska specificeras när ett sådant underlag ska lämnas in så att synpunkter kan lämnas på projekteringsplanen.

2. Inom Natura 2000-området Sydvästs-kånes utsjövatten får inga arbeten hänförliga till kabelläggning ske under perioden 1 november t.o.m. 31 maj.

Motivering: Länsstyrelsen anser att säsongsrestriktionen för kabellägningsarbeten inom Natura 2000-området behöver utformas på så vis att inga arbeten kopplade till kabelläggning på botten får ske nov-maj. Detta för att inkludera hela den period då individer av den akut hotade Östersjöpopulationen av tumlare kan vistas inom området. Maj är därtill en mycket viktig månad för fiskelek. Dessa tidsrestriktioner ska även gälla som utgångspunkt för nedmontering och återställning av området (bolagets villkor 2).

3. Gruvlände installationsarbeten inom Arkonabassängens djupare etapper får inte ske från 1 maj t.o.m. 30 juni.

Motivering: Till skydd för torskens lek i Arkonabassängen får grumlande installationsarbeten inte ske under de viktiga lekmånaderna maj och juni på bottnar djupare än 40 meter.

Länsstyrelsen har därefter medgett följande utformning av villkoret.

”Längs med kabelsträckan på större djup än 40 meter ska nedspolning och kabelnedplogning som kan vara störande för torsk undvikas under perioden den 1 maj – 30 juni.”

4. För verksamheten ska finnas kontrollprogram. I kontrollprogrammen ska anges mätmetod och utvärderingsmetod. Kontrollprogram ska finnas för verksamhetens samtliga faser; undersökning, anläggning, drift och avveckling. Kontrollprogram ska upprättas i samråd med tillsynsmyndigheten som ska godkänna kontrollprogrammet. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast sex (6) månader innan respektive fas inleds. Kontroll och mätningar av kustnära grumling ska ingå liksom kontroll av påverkan på havsbotten.

5. Senast tre år innan verksamheten i sin helhet eller i någon väsentlig del slutligt avvecklas ska en plan för avveckling upprättas och lämnas till tillsynsmyndigheten. Avvecklingsplanen ska minst innehålla metoder för upptagning av sjökabel inklusive en tydlig redovisning av miljöeffekterna vid upptagning.

Motivering: Villkoret lämnar utrymme för tillsynsmyndigheten att vid tiden för avveckling avgöra om bästa miljönytta är att lämna sjökabel i havsbotten eller att ta upp sjökabel för att möjliggöra återvinning av ingående metaller.

Vidare ifrågasätter Länsstyrelsen att den av sökanden föreslagna fiskeavgiften om 100 000 kr, samt anser att Fiskeutredningsgruppen vid Länsstyrelsen i Västra Götalands län ska få i uppdrag att beräkna en sådan avgift.

Ersättning

Länsstyrelsen yrkar på ersättning för rättegångskostnader motsvarande 55 timmars arbete à 800 kr, totalt 44 000 kr.

Syd kustens Vattenvårdsförbund har inkommit med en förteckning över förbundets provtagningsstationer. Vattenvårdsförbundet har framfört att det bör utredas om någon av dessa undersökningsstationer kommer att påverkas och om så sker på vilket sätt påverkan sker.

Ystads kommun har i sitt yttrande anfört bland annat följande. Kommunen anser att tillståndsansökan ger en bra och fullödlig överblick över bakgrunden till och över själva projektet, samt motiven till den valda sträckningen. Kommunen noterar också att Svenska kraftnät har beaktat kommunens synpunkter vid val av sträckning för elförbindelsen.

När markkabeln ska övergå till sjökabel vid Lilleskog väster om Ystad är det viktigt att tänka på att kommunen har en erosionsutsatt kust och att man måste ”dyka ned” under havsbottennivå tillräckligt tidigt så att inte kabeln blottläggs på stranden om 30–40 år, dvs innan livslängden för kabeln har uppnåtts. Detta gäller även för lokalisering och grundläggning av skarvgropen, som är tänkt att placeras på en plats som riskerar att påverkas av erosion.

Slutligen ska det av villkoren för tillståndet framgå att Svenska kraftnät har ansvar för kabeln när den är uttjänt och tar kostnaden för avvecklingen.

SÖKANDENS BEMÖTANDE

Bemötande av Länsstyrelsens synpunkter

Styrd borrning och minimerad grumling

Svenska kraftnät ansluter sig till länsstyrelsens bedömning och har så långt möjligt planerat arbetena med dessa utgångspunkter. Spolning planeras som den huvudsakliga metoden för skydd av kablarna, valet av skydds metod baseras dels på bedömd

påverkan och dels på den jämförelse av förläggningsmetoder och metodval som Svenska kraftnät genomfört.

Justerad sträckning – längre sträcka inom Natura 2000 området påverkas

Kravet på att undvika det internationella militära övningsområdet ligger helt utanför Svenska kraftnäts kontroll. Den justerade sträckningen innebär en cirka 5 km längre sträckning, varav 4,4 km inom Natura 2000-området. Motivet till justeringen, vilket framgår av alternativredovisningen i miljökonsekvensbeskrivningen (avsnitt 3.3.6), är att den tidigare sträckningen, av tyska myndigheter, bedömdes innebära en oacceptabel begränsning av ett internationellt militärt områdes användbarhet.

Genom att justera sträckningen ansåg de tyska myndigheterna att sträckningen innebär en acceptabel påverkan på det internationella militära området. Justeringen är således oundviklig. Att helt undvika Natura 2000-området, både i det ursprungliga och i det justerade alternativet, har inte varit möjligt att åstadkomma på grund av placeringen av anslutningspunkten mot Tyskland.

Överlämnande av undervattensfilmer.

Så snart spridningstillstånd föreligger bedöms frågan lämpligen tas om hand genom direktkontakter mellan länsstyrelsen och Svenska kraftnät.

Kompensation för fysiska intrång på havsbotten

I den till miljökonsekvensbeskrivningen bilagda kompletterande marina naturvärdesbedömningen (bilaga 2-7) framgår att verksamheten endast kan antas orsaka begränsad och tillfällig förändring av livsmiljön längs kabelsträckningen. Svenska kraftnät föreslår att Svenska kraftnät till HAV utger en fiskeavgift om totalt 100 000 kr. Svenska kraftnät åtar sig även att i ett kontrollprogram följa upp och dokumentera den förväntade återhämtningen.

Försiktighet vid nedläggning och naturlig återfyllning

Svenska kraftnät instämmer i länsstyrelsens bedömning och avser att med rimliga ansträngningar genomföra kabellaggningsprojektet på ett sådant sätt att förändringar i bottenprofilen minimeras. Genom erfarenhet från Svenska kraftnäts projekt i Öresund där befintliga sjökablar nyligen bytts ut mot nya kan konstateras att vallar och diken i områden med fina sediment kvarstår i en mycket liten omfattning efter att förlägningsarbetet har avslutats. Svenska kraftnät åtar sig att kontrollera återhämtningen i ett kontrollprogram som framgår av ovan.

Havsanemoner

Svenska kraftnät ansluter sig inte till länsstyrelsens bedömning om behov av justerad kabelsträckning eller skäl för kompensation. Anemoner är stationära och enligt den videofilmning som Svenska kraftnät genomfört så går kabelsträckningen utanför de punkter där fynd av anemoner hittats.

Villkor om att lämna in detaljprojekteringar mm

Det är inte lämpligt eller praktiskt möjligt för Svenska kraftnät att i ett villkor reglera länsstyrelsens önskemål. Det är inte heller miljömässigt erforderligt. Härtill kommer att det saknas lagligt stöd för länsstyrelsens önskemål om delfående av en detaljerad projekteringsplan, liksom att förbehålla sig rätten att lämna synpunkter på en sådan handling. Ett villkor av sådant slag är även olämpligt. Kontrollprogrammet är ett levande dokument som måste kunna fortlöpande anpassas med hänsyn till projektet och vunna erfarenheter.

Förslag om villkor att inte utföra arbeten inom Natura 2000-området under perioden 1 november t.o.m. 31 maj

Svenska kraftnät motsätter sig länsstyrelsens önskemål och anför bl. a. följande. Svenska kraftnät noterar att länsstyrelsen tidigare såg det som positivt att Svenska kraftnät efter synpunkter från såväl Havs- och vattenmyndigheten som länsstyrelsen

hade ändrat arbetstiderna för sjökabeln så att arbetet inte ska ske då tumlare från Östersjöpopulationen kan vistas i området. Den ändring länsstyrelsen hänvisade till Den föreslagna villkor 2 om arbetstider baseras på en sammanställning av den kunskap om Östersjöpopulationens som har varit känt för projektet och som gör gällande att individer av Östersjöpopulationen kan uppehålla sig i det av Hansa PowerBridge aktuella området under perioden den 1 november-30 april. Svenska kraftnät ansluter sig inte till länsstyrelsens påstående om att maj skulle vara en mycket viktig månad för fiskelek, vilket även framgår av tidigare redovisade bedömningar.

Om förslag till villkor att undvika arbeten i Arkonabassängen i maj och juni

Länsstyrelsen anser att inga arbeten som orsakar grumling ska få utföras på större djup (40 m?) i Arkonabassängen under perioden 1 maj – 30 juni. Motivet till det föreslagna villkoret är att grumlingen kan påverka torskens lek negativt.

Sökanden förstår Länsstyrelsens yttrande som att kabelförläggning inte ska få ske i Arkonabassängen under maj och juni.

Bolaget anser att föreslagna villkor 3 kan omformuleras enligt följande.

”Längs med kabelsträckan på större djup än 40 meter ska nedspolning och kabelnedplogning som kan vara störande för torsk undvikas under perioden den 1 maj – 30 juni.”

Om återställning efter tillfälliga grävningar mm

Inom ramen för kontrollprogrammet kommer Svenska kraftnät att bevaka att havsbotten återställs så nära sitt ursprungliga skick som möjligt. Svenska kraftnät anser inte att det finns behov av ett sådant särskilt villkor för aktuella situationer. Arbetena kommer att föregås av kontakter med berörda myndigheter och erforderliga tillstånd/anmälningar kommer att sökas.

Om kontrollprogram

Svenska kraftnät anser att det kommande kontrollprogrammet kan komma att ha det huvudsakliga innehåll som länsstyrelsen efterlyser i förevarande punkt och punkten 1) ovan. På sätt som Svenska kraftnät redovisat i bemötandet av länsstyrelsens punkt 1) ovan så är det dock inte lämpligt eller behövligt att i villkor i en tillståndsdöm slå fast detta innehåll och i synnerhet inte på den detaljnivå som länsstyrelsen föreslår. Svenska kraftnät anser således att länsstyrelsens önskemål är allt för långtgående och detaljrika både till innehåll och angiven tid.

Villkor om avveckling

Sjökablarnas påverkan efter avveckling kommer att beskrivas, miljöprövas och hanteras enligt det regelverk som gäller för återkallelse av koncessioner i 2 kap. 19 § ellagen. Av denna bestämmelse framgår att koncessionshavaren är skyldig att ta bort ledningen med tillhörande anläggningar och vidta andra åtgärder för återställning, om det behövs från allmän eller enskild synpunkt. Nätmyndigheten ska fastställa koncessions-havarens skyldigheter i detta avseende i samband med att nätkoncessionen enligt ellagen upphör. Lagstiftaren har alltså valt att hantera frågan om hur man bäst undviker eller minimerar risken för en förorening vid den tidpunkt då ledningen ska avvecklas. Svenska kraftnät anser därför att behov saknas för föreslaget villkor

Bemötande av SGU:s synpunkter

Förläggningsmetoder

Att spolning orsakar något mer grumling än plogning vid skydd av sjökablar är en rimlig, men ännu inte belagd, uppfattning, detta har också varit Svenska kraftnäts uppfattning vid framarbetande av miljökonsekvensbeskrivningen. I fallet med mycket lösa leravsättningar, vilket förekommer i Arkonabassängen, används erfarenhetsmässigt lägre kompressortryck vid spolning, vilket håller grumlingen nere.

I miljökonsekvensbeskrivningen framgår det att skydd av sjökablarna rekommenderas ske med den metod som bidrar till så låg frisättning av sediment till vattenmassan som möjligt. Det framgår också att spolning inte förväntas ge långsiktiga effekter på området, bl.a. eftersom nedspolning kan genomföras med en högre hastighet än plogning, vilket medför en kortare exponeringstid i området. Det ska också beaktas att spolning medför mindre risk för skada på kablarna än plogning.

Potentiella risker: påverkan på hårbottenbiota

Det är korrekt att sökanden lämnat ett åtagande om återställning av hårbottenar.

Grumling och spridning av sediment

Med anledning av SGU:s yttrande har Svenska kraftnät övervägt behovet av att ytterligare beskriva frågan om sedimentspridning. Utredningar har därför framarbetats av Rikard Marek, Afry och Marina Magnusson och Johanna Bergkvist, Marine Monitoring. Av dessa utredningar framgår i huvudsak följande.

Svenska kraftnät har under 2019-2020 utfört fullskaliga tester av nedspolningsutrustning samt efterföljande nedspolning av högspänningskabel följt av kompletterande bottenundersökningar i samband med utbytet av sjökablar i Öresund. Syftet med testerna var att säkerställa att nedspolningsmaskinen skulle klara sin uppgift i de varierande geologiska miljöer som förekommer på platsen. Detta genomfördes på tre 200 meter långa testlinjer med den nedspolningsmaskin som föreslagits av entreprenören för projektet. Vid försöket användes en bandgående Jet Trencher av typ TROV107, en relevant maskin i jämförelse med tänkbara nedspolningsmaskiner som kan bli aktuella för Hansa PowerBridge.

Efter genomgång av data från efterföljande bottenundersökningar på den etapp av kabelsträckningen som benämns 4002 (mycket lös gasfylld lera) kunde det konstateras att beräknad medelmaterialförlust var 12 %, vilket motsvarade en 18 cm djup och ca 25 cm bred fåra i leran. Baserat på detta resultat har beräkningar utförts i syfte att bedöma maximal och minimal utbredning av sedimentspridningen, både i

avstånd och tid, men också i koncentration. Beräkningarna visar att den sista lerpartikeln sedimenterar vid 400-2 000 meter från källan (i en riktning, beroende på aktuella strömförhållanden) efter 22,5-110 timmar (de lägre talen avser ett best case och de högre ett worst case). De förväntade koncentrationerna under tiden för sedimentationen framgår som ett värsta scenario (dvs. att sista lerpartikeln sedimenterar 2 000 meter från källan) i tabell 1 nedan.

Tabell 1. Beräknade koncentrationer av sedimentplymen

Avstånd från schakt (m)	Höjd av sedimentplym (m)	Medel grumling (2m hög vattenpelare) (mg/l)
0	2	81,0
500	1,5	60,7
1 000	1	40,5
1 500	0,5	20,2
2 000	0	0

Liksom SGU noterat har Svenska kraftnät i MKB bedömt påverkan av förväntad grumling på vegetation, mjukbottenfauna, fisksamhället och marina däggdjur. Vegetation förekommer i grundare områden med grövre sediment som förväntas sedimentera relativt snabbt; inga makroalgsbestånd förväntas slås ut. För mjukbottenfaunan förväntas verksamheten inte ha en långvarig påverkan på bottensamhället. Vad avser fisksamhället bedöms ägg och yngel som känsligast för grumling och påverkan innebär viss negativ effekt på rekryteringen, men påverkan bedöms dock som liten utan negativa effekter på populationsstatusen för torsken i Östersjön. För sälpopulationerna i området förväntas den tillfälligt höjda sedimentkoncentrationen inte ha någon betydande effekt mer än att den kan få sälarna att skifta födosöksområde under exponeringstiden. En ökad partikelkoncentration anses inte inverka betydande på områdets tumlarbestånd.

Ovanstående påverkan har bedömts, baserat på de externa referenser som anges inledningsvis, uppgå till en maximal utbredning av sedimentplymen på 900 meter

under en maximal tid om 124 timmar. Denna bedömning har gjorts av erfarna konsulter specialiserade på marin miljö och redovisats i bilagor till MKB. Samma konsulter har nu tagit del av resultatet från de undersökningar och beräkningar som redogjorts för ovan och kommit till samma slutsats avseende sin bedömda påverkan.

Med hänsyn till vad som anförts ovan, samt i de kompletterade utredningarna, bedömer Svenska kraftnät att det föreligger en relevant bild av den grumling och sedimentspridning som kan förväntas uppstå från verksamheten samt dess bedömda påverkan. Det förtjänar påpekas att det av nämnda utredningar framgår att beräkningarna, som sedan bedömningarna av påverkan baseras på, är konservativa. Svenska kraftnät anser därmed att en 3D-modellering inte skulle tillföra ytterligare kunskap om förväntad grumling och Svenska kraftnät bedömer det därmed inte vara motiverat att genomföra nämnda modellering.

Bemötande av Havs- och Vattenmyndighetens synpunkter

Om användande av geoteknisk utrustning varningssignaler (ADD)

Sökanden avser att samråda med expertis på området.

Beträffande HaV:s yttrande i övrigt noterar sökanden myndighetens inställning utan ytterligare kommentarer.

Bemötande av Kustbevakningens synpunkter

Svenska kraftverk har inarbetat Kustbevakningens synpunkter till fullo i de föreslagna villkoren.

Bemötande av Transportstyrelsens synpunkter

Svenska kraftnät avser att beakta och efterkomma de råd och synpunkter som Transportstyrelsen lämnat.

Bemötande av Ystad kommuns synpunkter

Vad gäller kommunens synpunkter på de frågor som omfattas av målet så får Svenska kraftnät anföra följande.

Vad gäller när markkabel ska övergå till sjökabel vid Lilleskog väster om Ystad medför nuvarande placering, som skiljer sig från vad som presenterades i ansökan, norr om Västerleden alternativt norr om Ystadbanan att erosionskänsliga områden har undvikits för skarvgropen.

Vad gäller avvecklingen av kabeln: Det saknas behov av villkor gällande Svenska kraftnäts ansvar för kabelns avveckling m.m. eftersom detta regleras i ellagen, se Svenska kraftnäts bemötande av vad länsstyrelsen anfört ovan.

Bemötande av Sydkustens vattenvårdsförbunds synpunkter

Svenska kraftnät bedömer att risk för påverkan föreligger för endast en av undersökningsstationerna, nämligen Ystad (miljögifter i blåmussla), som är belägen ca 1275 meter från sträckningen. Påverkan bedöms bestå av risk för kortvarig grumling. Denna påverkan bedöms vara mycket liten med tanke på avståndet och att substratet i området nära stranden är sand, vilken medför en snabb sedimentering.

Beträffande övriga myndigheter endast noterar sökande myndigheternas yttranden och inställningar.

DOMSKÄL

Rådighet

Mark- och miljödomstolen bedömer att Bolaget genom till domstolen ingivet servitutsavtal, samt rådighetsmedgivande från Kammarkollegiet har visat att det har erforderlig rådighet över de mark- och vattenområden som berörs av ansökan.

Slutlig miljöbedömning – tillåtlighet

Miljökonsekvensbeskrivningen

Bolaget har låtit utreda alla miljöaspekter som kan antas vara relevanta i målet. Riksintressen avseende Natura 2000, riksintresse för naturvård N79, samt riksintressen för friluftslivet, försvar, sjöfart, fiske och vindbruk har belysts i tillräcklig omfattning. Mark- och miljödomstolen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen, med i målet ingivna förtydliganden, kan ligga till grund för prövningen.

Prövning enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken

Den ansökta verksamheten berör Natura 2000-området Sydvästs-kånes utsjövatten (SE0430187) och avses förläggas genom områden med naturtypen biogena rev (blåmusselbankar). Därutöver finns risk för påverkan avseende bland annat bottenlevande djur, fisk och marina däggdjur. Bland marina däggdjur bör särskild hänsyn tas till de två olika populationer av tumlare som förekommer i området.

Bälthavspopulationen är klassad som sårbar (VU) i Artdatabankens nationella rödlista och Östersjöpopulationen är klassad som akut hotad (CR) enligt Helcoms rödlista. Tumlaren är även skyddad enligt artskyddsförordningen.

Mark- och miljödomstolen gör följande bedömning.

Biogena rev (blåmusselbankar). Inom större delen av Natura 2000-området utgörs botten av finsediment och utgör ingen utpekad naturtyp. Lokalt förekommer dock biogena rev (blåmusselbankar). Beträffande påverkan på naturtyper inom Natura 2000-området bedömer domstolen att det är just påverkan på biogena rev som kan antas påverkas mest negativt till följd av de ansökta åtgärderna. Påverkan kan lokalt vara kraftig just där anläggningsarbetena utförs. Man får dock beakta att det i ett större perspektiv rör sig om små områden eftersom korridorerna är smala. Sökanden uppger att mindre än 0,01% av biogena rev inom N 2000 området bedöms påverkas, bland annat till följd av en väl avvägd lokalisering av ledningsdragningen. Vidare har bolaget under målets handläggning (ab 16) åtagit sig att minimera användandet

av arbetsmetoden *nedspolning* i närheten av biogena rev. På några års sikt bör återkolonisation av makroalger, flora, musslor och övrig fauna ha skett i så stor omfattning att naturen kan anses vara återställd. Ingiven redovisning av bedömd grumlingspåverkan, kontrollprogram och sökandens arbete med att i största möjliga mån lokalisera ledningen vid sidan av befintliga rev innebär en tillräckligt hög grad av försiktighet i dessa avseenden.

Marina däggdjur

Bolaget har genom sina slutligen föreslagna villkor minimerat störningen för tumlare på så vis att arbeten som kan vara störande för tumlare inom Natura 2000-området inte alls får utföras under perioden 1 augusti – 30 november, vilket är den period då Östersjöpopulationens tumlare kan antas befinna sig inom området. Vidare har bolaget åtagit sig att i samråd med expertis använda sig av lämpliga varningssignaler, främst avsedda att hålla tumlare från Bälthavspopulationen på avstånd från planerade arbeten och undersökningar. Mark.- och miljödomstolen bedömer att valet av tillåten tidsperiod för de potentiellt störande arbetena sammantaget är lämpligt, med hänsyn till att Östersjöpopulationens tumlare är akut hotad, till skillnad från Bälthavspopulationen.

Med ovan nämnda villkor och försiktighetsmått bedömer mark- och miljödomstolen att de ansökta åtgärderna ej riskerar att skada de hotade populationerna av tumlare. Gråsäl och knubbsäl förekommer också i området, men de populationerna bedöms vara livskraftiga, och störningen bedöms inte vara av betydelse för dessa arter.

Övrig påverkan på ekosystemet inom Natura-2000 området

Arbetsområdet utgörs av ler-, grus- och sandbottnar och hårdbotten. Grumlingen blir i områden med sand eller grövre material kortvarig tack vare den snabba sedimentation som följer av stor partikelstorlek. Den grumling som uppstår i dessa områden kan därmed endast förväntas ge upphov till en kortvarigt försämrad vattenkvalitet.

Delar av arbetsområdet utgörs dock av bottnar som mer kan karaktäriseras som ackumulationsbotten, samt att det förekommer lerbotten på vad som kan antas vara transportbotten. I dessa områden är de förväntade effekterna av grumling mer problematiska, framför allt på grund av att liten partikelstorlek innebär att partiklarna håller sig svävande längre och att de lättare fastnar på t ex torskägga. Av denna anledning bedöms det rimligt att hänsyn ska tas till torskens lekperiod i enlighet med villkor nr 4, då arten på grund av sitt tidiga pelagiska stadium är extra känslig för grumling. Mark- och miljödomstolen bedömer i övrigt att inga varaktiga och betydelsefulla försämringar av vattenkvalitet, flora eller fauna kan befaras.

Dispens från förbuden i 7 kap. 15 § miljöbalken för nödvändiga åtgärder inom strandskyddsområdet

Ansökan om dispens avser de delar av arbetsområdet som är belägna på land. Domstolen bedömer att de ansökta åtgärderna för sin funktion måste utföras inom området. Sökanden har vidare åtagit sig att återställa marken samt att utföra de landbaserade arbetena under den tid på året då stranden har minst betydelse för det rörliga friluftslivet. Sammantaget uppstår således ingen allvarlig påverkan på de värden som strandskyddet syftar till att värna. Den påverkan som uppstår i samband med ansökta arbeten inom strandskyddsområdet utgörs framför allt av arbeten med styrd borring, vilket i sig minimerar påverkan på naturmiljön längs den sträcka där styrd borring används. De åtgärderna kan således ses som en slags skyddsåtgärd. Dispens bör därför medges.

Miljökvalitetsnormer

Mark- och miljödomstolen bedömer att de tillståndsgivna åtgärderna inte innebär någon försämring avseende möjligheterna att uppnå fastställda miljökvalitetsnormer för vatten i de aktuella vattenförekomsterna. Ingen remissinstans har heller hävdats någon motsatt bedömning i detta avseende.

Lokalisering och alternativa utformningar

Mark- och miljödomstolen godtar Svenska kraftnäts bedömning att det valda alternativet (den östliga sträckningen) är den mest lämpliga. Vidare är ändpunkten vid gränsen för Sveriges ekonomiska zon inte möjlig att ifrågasätta på grund av ingångna avtal på den tyska sidan. Ingen remissinstans har under målets sluskskede ifrågasatt den aktuella sträckningen. Sökanden har under målets handläggning visat att den känsliga platsen i strandlinjen korsas på ett lämpligt sätt, men minsta möjliga intrång, samt att kabeln förläggs på en plats där erosion lokalt är ringa eller ej förekommer, samt att kabeln tack vare styrd borring på denna plats kommer att vara väl skyddad för eventuell stranderosion. Domstolen bedömer att den ansökta sträckningen är lämplig.

Sammantagen bedömning av tillåtlighet

Mark- och miljödomstolen finner att sökanden har visat att den ansökta verksamheten är väl förenlig med miljöbalkens allmänna bestämmelser, samt med de särskilda bestämmelser som redogjorts för närmare ovan. Flera remissinstanser som företräder i målet aktuella riksintressen har yttrat sig i målet. Samtliga remissinstanser som har yttrat sig har tillstyrkt, eller i vart fall inte haft någon erinran, mot de ansökta åtgärderna. Tillstånd till ansökta åtgärder bör därför beviljas.

Villkor

Frågor om framtida skyldighet rörande avveckling av kablar

Ystad kommun och Länsstyrelsen har efterfrågat ett villkor om skyldighet att återställa botten och avlägsna kablarna när de är uttjänta. Bolaget har motsatt sig ett sådant villkor, bland annat med hänvisning till att den frågan är reglerad redan i koncessionstillståndet och ellagen. Mark- och miljödomstolen delar sökandens bedömning i denna fråga. Därutöver är det svårt att meddela ett lämpligt villkor eftersom det är svårt att bedöma när i tiden en sådan skyldighet inträder, samt hur man i framtiden lämpligast hanterar en avveckling av kablarna, bland annat eftersom det sannolikt kommer att ske en betydande teknikutveckling inom området under den långa tidsrymd som det är frågan om. Ett sådant villkor bör därför inte föreskrivas.

Villkor om kontrollprogram

Länsstyrelsen har efterfrågat ett villkor som innebär en precisering av kommande kontrollprogram (se ovan under rubriken *inkomna synpunkter*). Sökanden har motsatt sig sådana preciseringar. Mark- och miljödomstolen bedömer att det inte är lämpligt att fastslå detaljer i kommande kontrollprogram, då innebörden av ett sådant villkor kan bli att sökanden tvingas att genomföra en ny tillståndsprocess för det fall kontrollprogrammet behöver genomgå oförutsedda ändringar. Villkor om kontrollprogram bör därför föreskrivas i enlighet med sökandens förslag.

Övriga villkor

Sökande och länsstyrelsen har, så som deras inställningar slutligen bestämts, samtyckt till villkor till skydd för torsken. Beträffande övriga villkor har sökanden under målets handläggning anpassat sina förslag till villkor efter remissinstansernas synpunkter. Mark- och miljödomstolen bedömer för egen del att alla de slutligen föreslagna villkoren är tillräckliga och ändamålsenliga. Villkor bör således föreskrivas i enlighet med sökandens slutliga förslag.

Arbetstid

Bolaget har anfört att det inom ramen för projektet föreligger en komplex situation med flera olika parallella tillståndsprocesser och delprojekt som bland annat rör arbeten inom Tysklands ekonomiska zon och territorialvatten. Detta innebär en risk för att projektet inte kan sätta igång som planerat och att det därmed även är oklart när projektet kan slutföras. Mark- och miljödomstolen bedömer att denna omständighet utgör skäl till att bestämma arbetstiden för vattenverksamheterna till den längsta möjliga tid som lagen medger, tio år.

Särskilt om yrkandet om tillstånd till underhåll och reparation

Tillstånd som avser arbeten för vattenverksamhet ska enligt 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken innehålla uppgift om den tid inom vilken arbetena ska vara utförda (arbetstid). Arbetstiden får vara högst tio år. Bolaget har yrkat att tillstånd ska meddelas även för underhåll och reparation. Mark- och miljödomstolen

bedömer att underhåll och reparation i sig kan utgöra arbeten för vattenverksamheter och därmed, enligt 22 kap. 25 § andra stycket miljöbalken, ska begränsas av en arbetstid vilken som nämnts kan vara högst tio år. Jämför NJA 2020 s. 359 "Ersättningsbrunnen". Tillståndet för vattenverksamhet i form av underhåll och reparation blir därmed även det begränsats till den period som täcks av arbetstiden om tio år. För perioden därefter är naturligtvis underhåll även fortsatt en skyldighet för verksamhetsutövaren men denne får därvid, för varje åtgärd och om så behövs efter samråd med tillsynsmyndigheten, bedöma om underhålls- eller reparationsåtgärden kan genomföras utan anmälan eller tillstånd, kräver anmälan, kräver tillstånd eller vid brådskande situationer är sådan att den enligt 11 kap. 16 § miljöbalken får genomföras direkt men ska tillståndsprövas i efterhand.

Oförutsedd skada

Mark- och miljödomstolen bedömer att det föreligger låg risk för att tillståndsgivna åtgärder leder till att oförutsedd skada uppstår senare än fem år efter genomförda åtgärder. Tiden för anmälan av oförutsedd skada bör därmed fastställas till fem år, enligt Svenska kraftnäts förslag.

Intrång och fiskeavgift

Länsstyrelsen i Skåne län har yrkat att sökanden ska åläggas att betala fiskeavgift om 100 000 kr för intrånget på havsbotten. Sökanden har under målets handläggning medgett detta yrkande. Bolaget bör därför åläggas att betala fiskeavgift till Havs- och Vattenmyndigheten i enlighet med länsstyrelsens och sökandens förslag. Inga andra anspråk på ersättning för intrång har framställts i målet.

Rättegångskostnader

Bolaget har medgivit länsstyrelsens yrkande om ersättning för rättegångskostnader om totalt 44 000 kr. Sökanden bör således förpliktigas att betala 44 000 kr till länsstyrelsen. Inga andra anspråk på ersättning för rättegångskostnader har inkommit.

Prövningsavgift

Det har inte framkommit något i målet som ger anledning att ifrågasätta tidigare beslutad prövningsavgift om 400 000 kr. Mark- och miljödomstolen bör därför slutgiltigt fastställa prövningsavgiften till fyrahundratusen (400 000) kr.

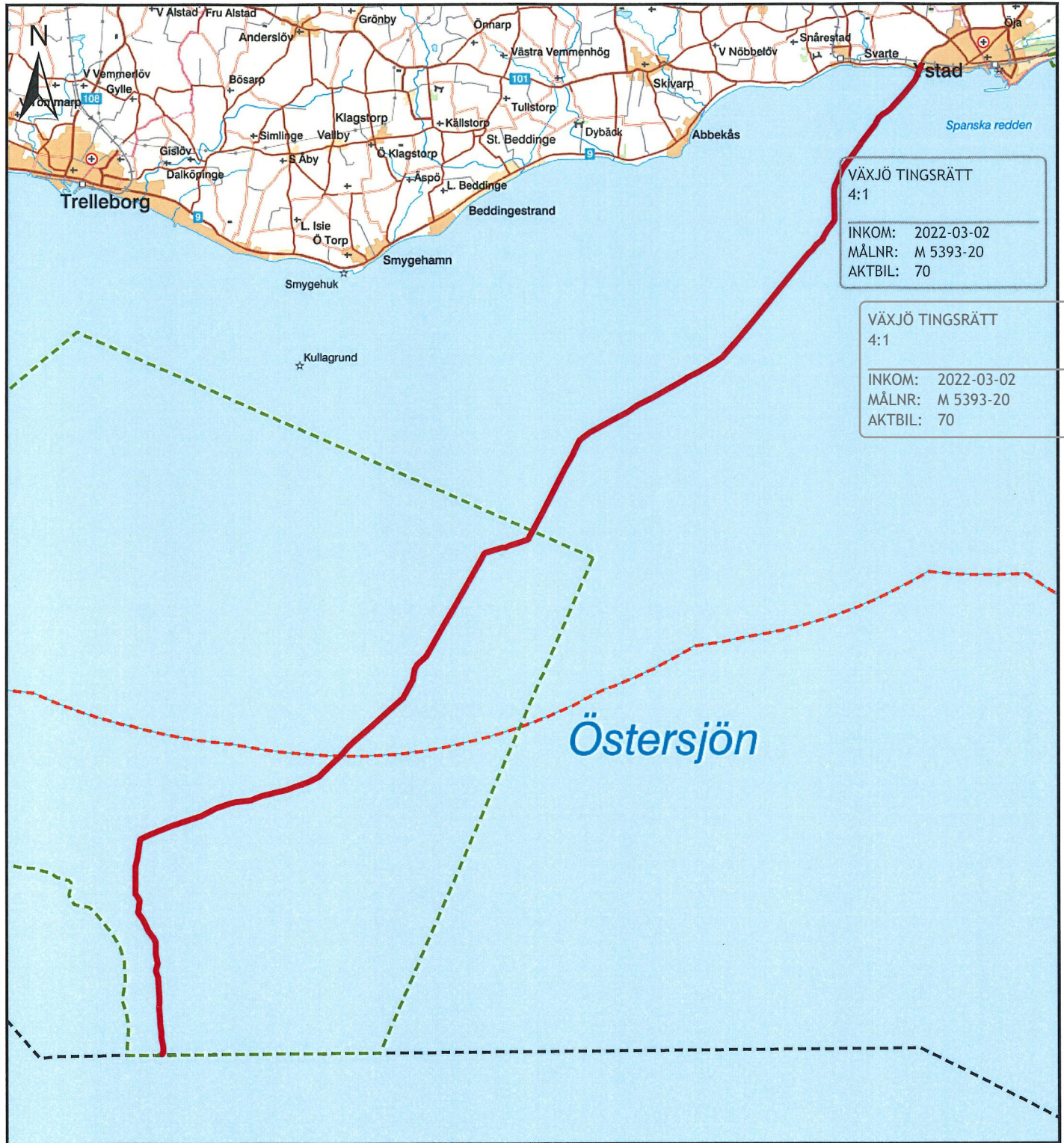
HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD- 01)

Överklagande senast den 4 maj 2022.

Peter Ardö

Andreas Hedrén

I domstolens avgörande har deltagit chefsrådmannen Peter Ardö, ordförande, och tekniska rådet Andreas Hedrén samt de särskilda ledamöterna StenInge Arnesson och Anders Eklöv.

© Svenska kraftnät

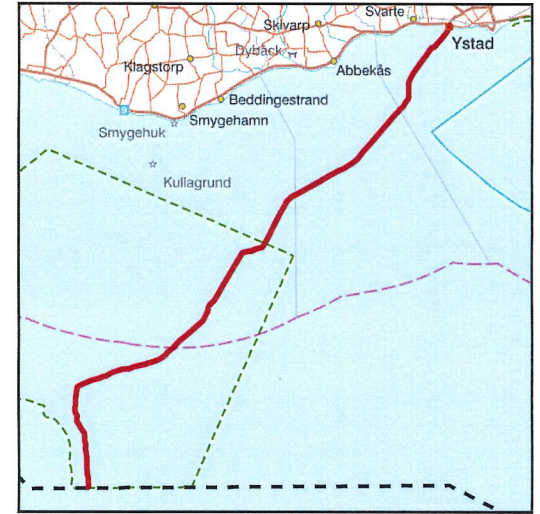
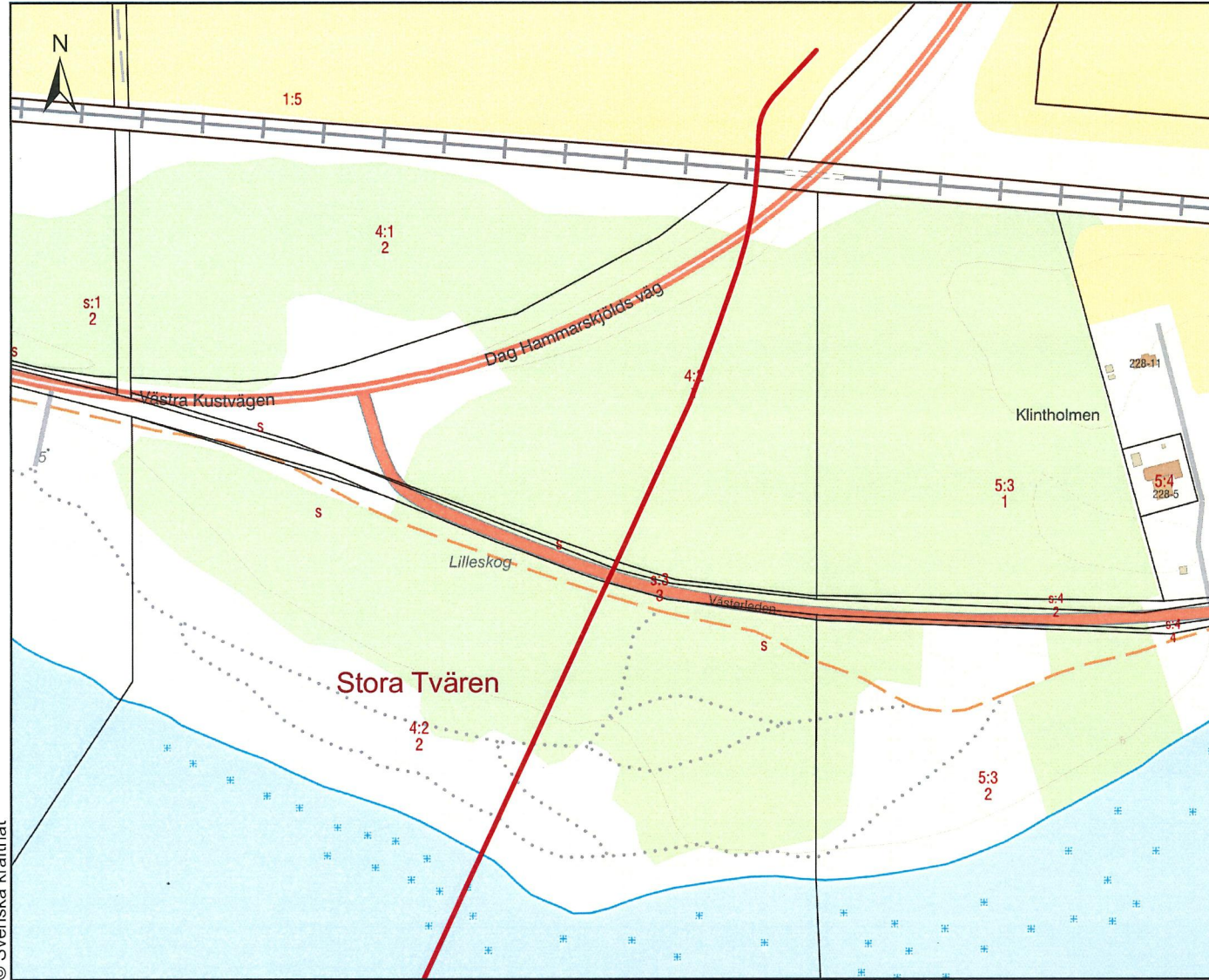

Teckenförklaring

- Planerad sträckning
- - - Natura 2000 Sydvästskånes utsjövatten
- - - Sveriges ekonomiska zon
- - - Svensk territorialgräns

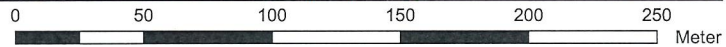
		Översiktskarta Hansa PowerBridge, 300m från strandkant på land - Svensk ekonomisk zon i Östersjön	
		Upprättad av	BGD
Bilaga	2	Skala	1:250 000
Version		Papperstorlek	A4
Projektnummer	500367 (hav)	Kartserie/blad	1/1
Ärendenummer		Datum	2022-02-23
Dokumentnummer		©Lantmäteriet ©Naturvårdsverket ©Sjöfartsverket ©Vattenmyndigheten ©Länsstyrelsen	

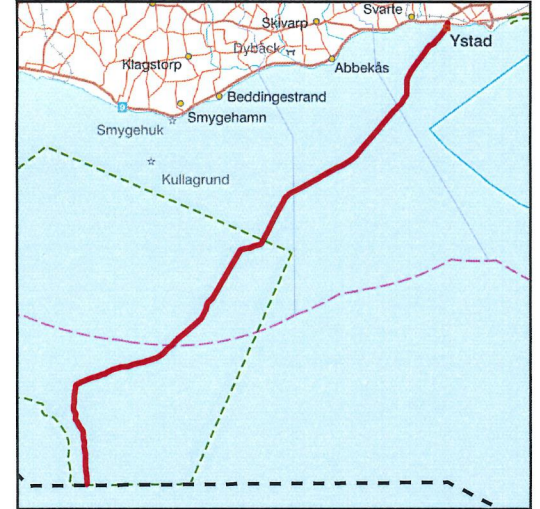
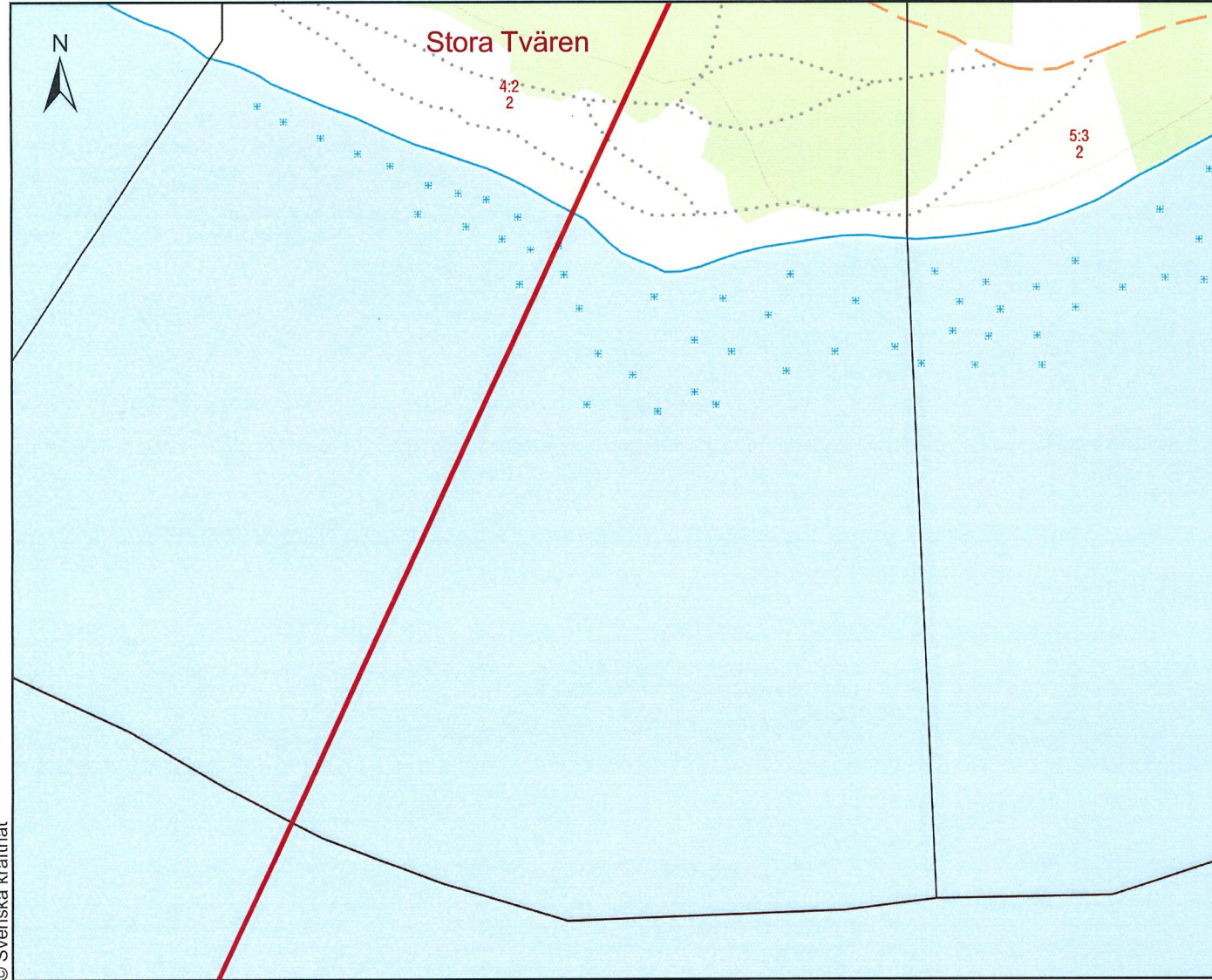
© Svenska kraftnät

Teckenförklaring

— Planerad sträckning

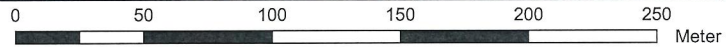
		Kartunderlag till ansökan om vattenverksamhet och Natura 2000-tillstånd Hansa PowerBridge, 300m från strandkant på land - Svensk ekonomisk zon i Östersjön	
Bilaga	2	Skala	1:2 000
Projektnummer	Pappersstorlek	Upprättad av	Benjamin Grimstad
Ärendenummer	Kartserie/blad	Företag/Organisation	NEKTAB
Datakällor	1 (7)	Datum	2022-02-23
© Lantmäteriet		Övrig information	

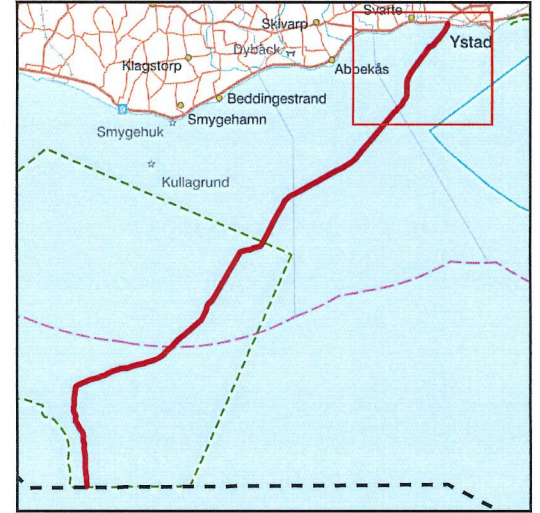
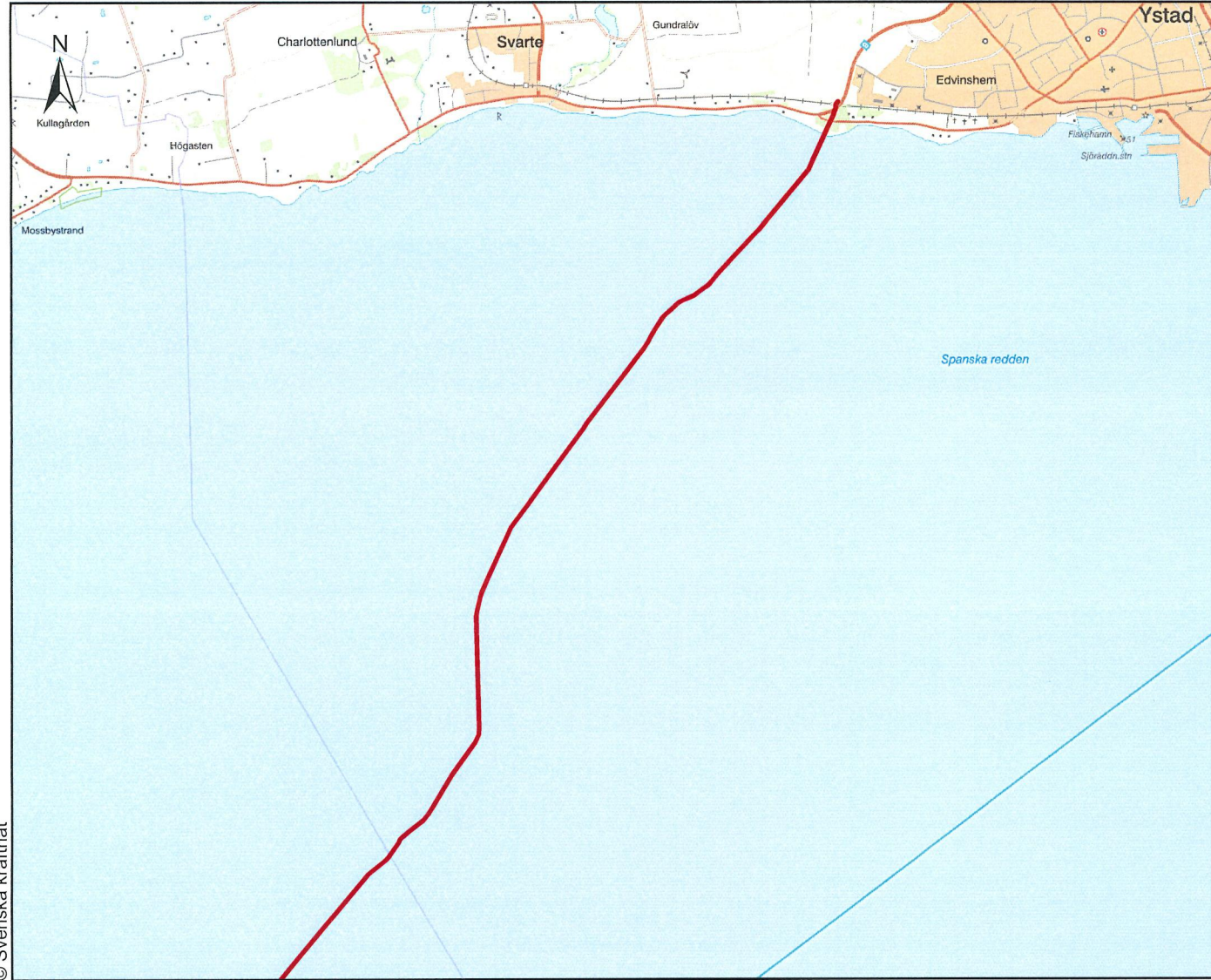
© Svenska kraftnät

Teckenförklaring

— Planerad sträckning

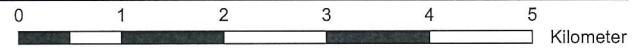
		Kartunderlag till ansökan om vattenverksamhet och Natura 2000-tillstånd Hansa PowerBridge, 300m från strandkant på land - Svensk ekonomisk zon i Östersjön	
Bilaga	2	Skala	1:2 000
Projektnummer	Pappersstorlek	A3	Upprättad av Benjamin Grimstad
Ärendenummer	Kartserie/blad	2 (7)	Företag/Organisation NEKTAB
Datakällor	© Lantmäteriet	Datum 2022-02-23	
		Övrig information	

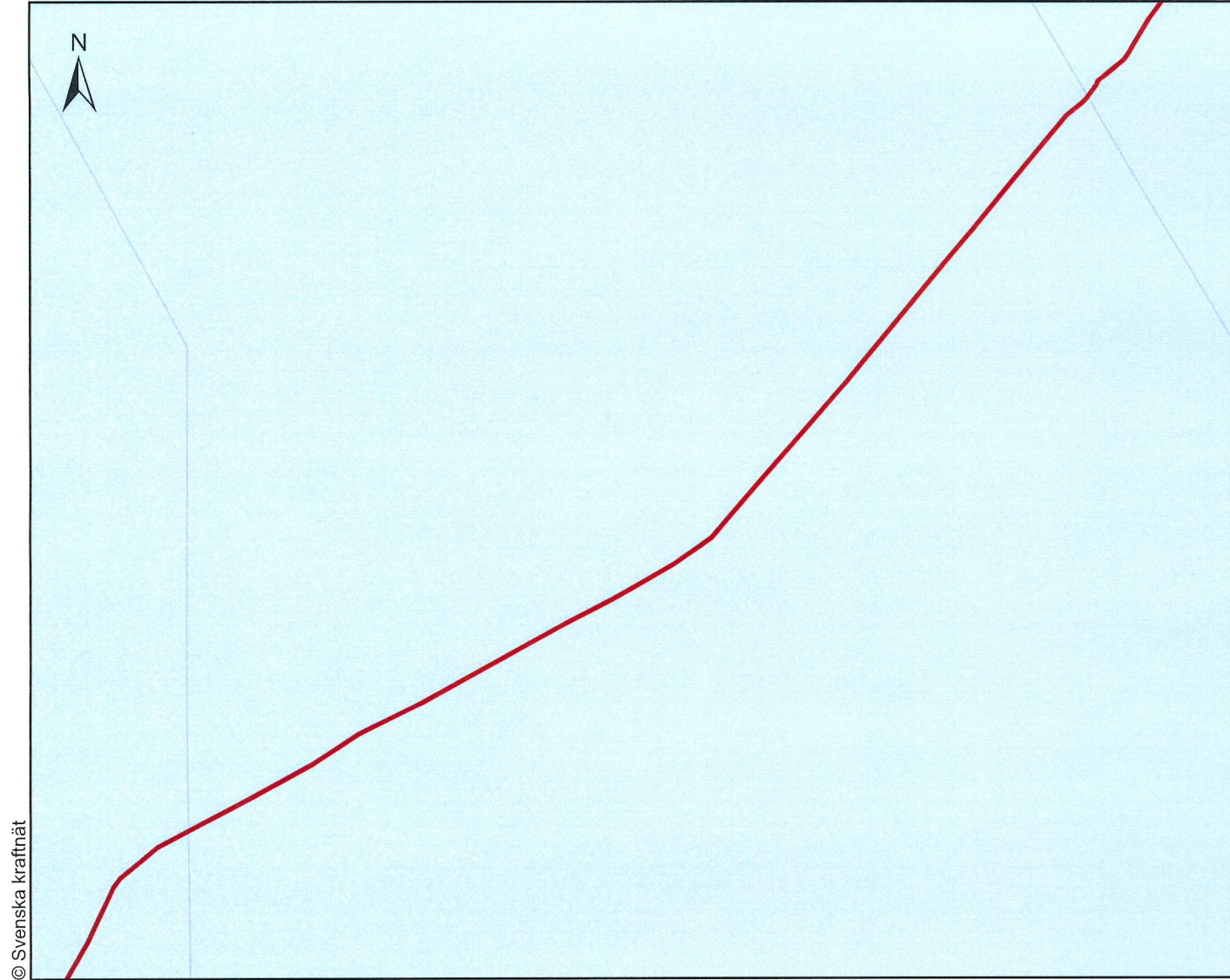
© Svenska kraftnät

Teckenförklaring

— Planerad sträckning

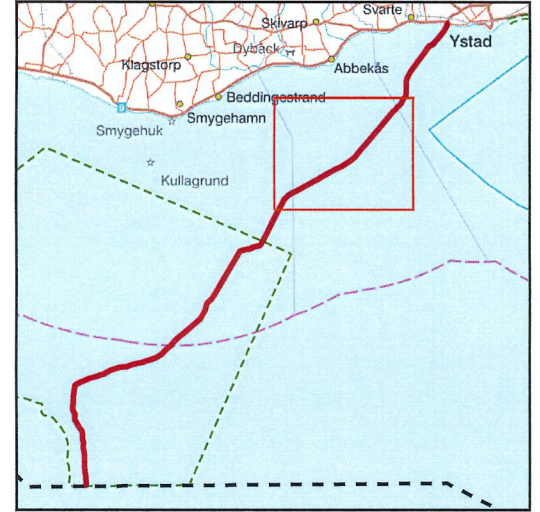
		Kartunderlag till ansökan om vattenverksamhet och Natura 2000-tillstånd Hansa PowerBridge, 300m från strandkant på land - Svensk ekonomisk zon i Östersjön	
Bilaga	2	Skala	1:50 000
Projektnummer	Pappersstorlek	Upprättad av	Benjamin Grimstad
Ärendenummer	Kartserie:blad	Företag/Organisation	NEKTAB
Datekällor	3 / 7	Datum	2022-02-23
© Lantmäteriet		Övrig information	

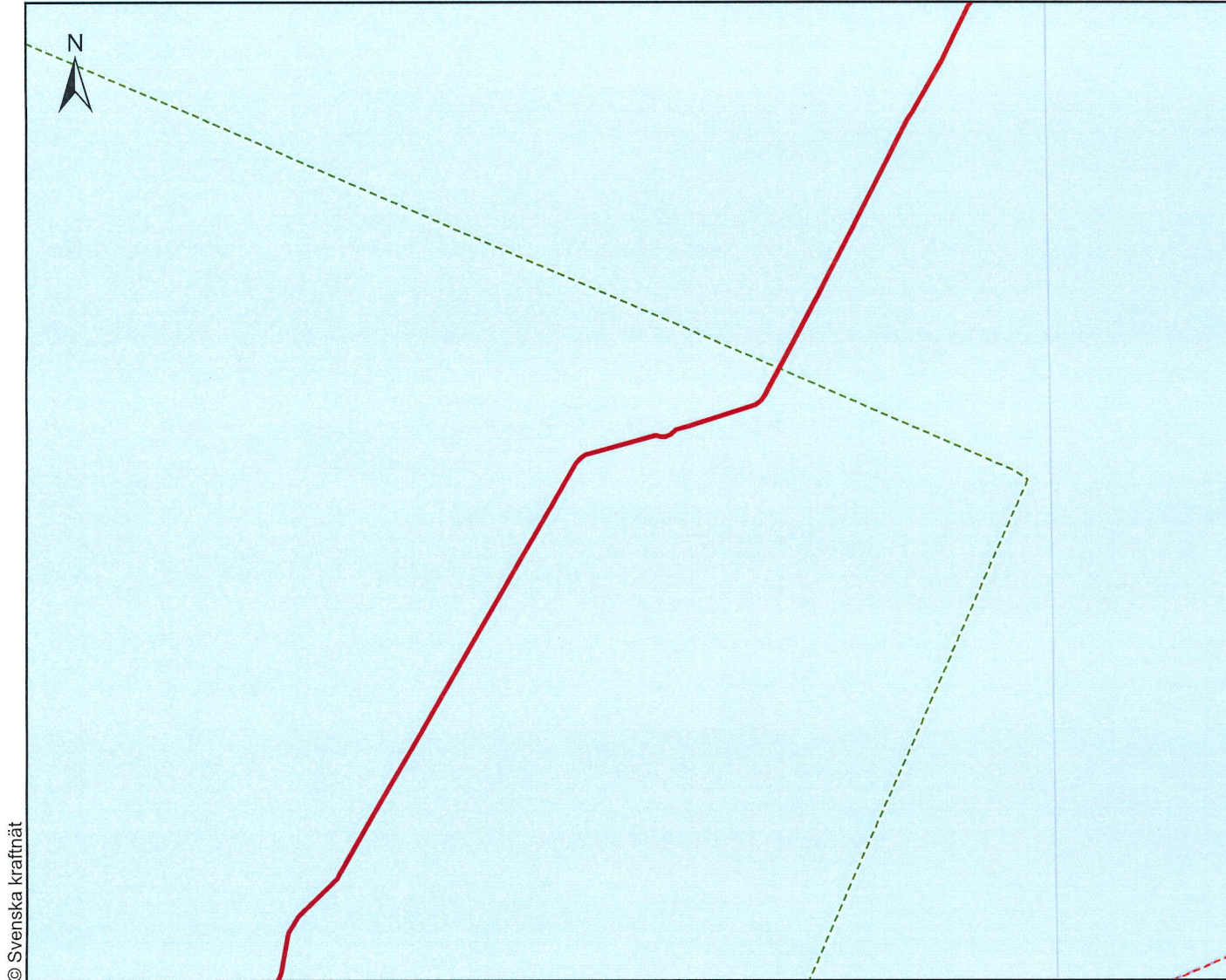
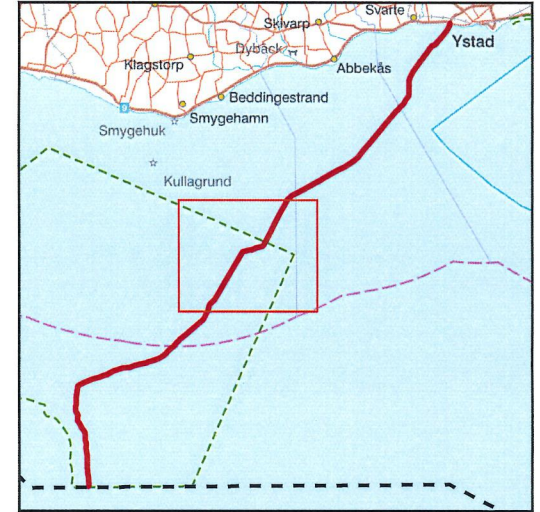
© Svenska kraftnät

Teckenförklaring

— Planerad sträckning

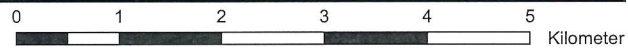
		Kartunderlag till ansökan om vattenverksamhet och Natura 2000-tillstånd Hansa PowerBridge, 300m från strandkant på land - Svensk ekonomisk zon i Östersjön	
Bilaga	2	Skala	1:50 000
Projektnummer	Pappersstorlek	Upprättad av	Benjamin Grimstad
Ärendenummer	Kartserie:blad	Företag/Organisation	NEKTAB
Datakällor	4 (7)	Datum	2022-02-23
© Lantmäteriet		Ovrig information	

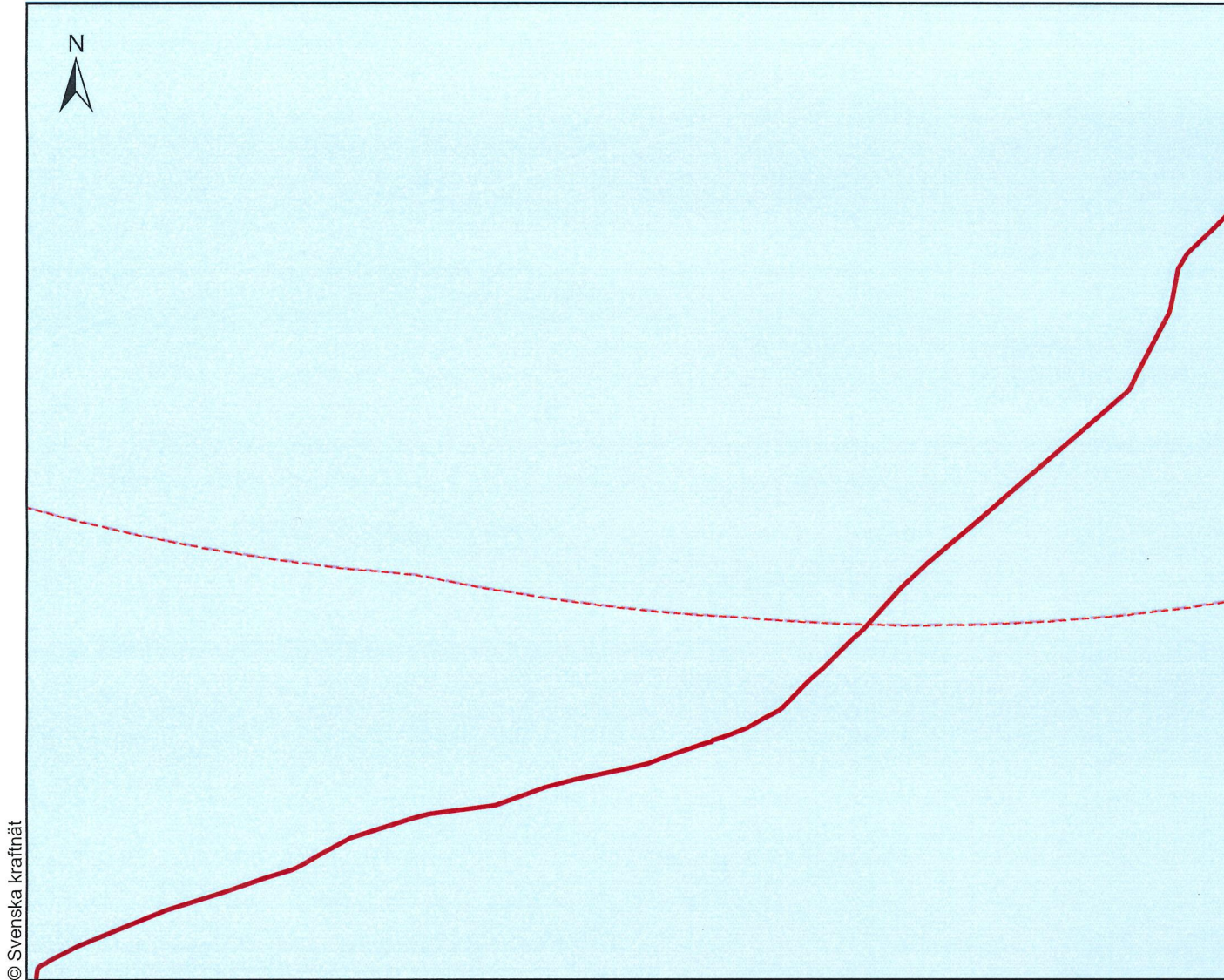
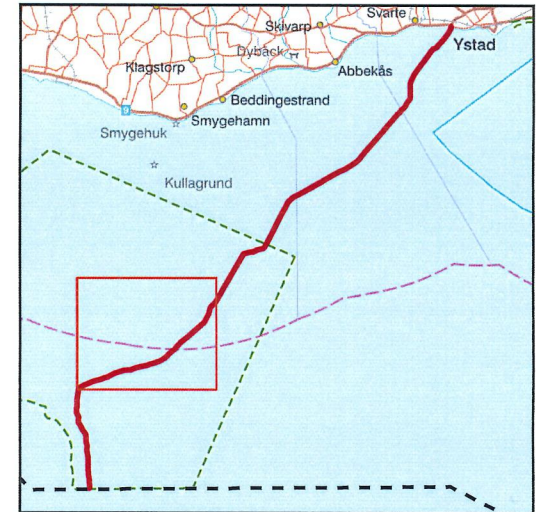
© Svenska kraftnät

Teckenförklaring

- Planerad sträckning
- - - Svensk territorialgräns
- - - Natura 2000 Sydvästskånes utsjövatten

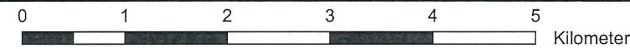
SVENSKA KRAFTNÄT		Kartunderlag till ansökan om vattenverksamhet och Natura 2000-tillstånd Hansa PowerBridge, 300m från strandkant på land - Svensk ekonomisk zon i Östersjön	
		Bilaga 2	Skala 1:50 000
Projektnummer	Pappersstorlek A3	Företag/Organisation NEKTAB	
Ärendenummer	Kartserie:blad 5 (7)	Datum 2022-02-23	
Datakällor © Lantmäteriet		Övrig information	

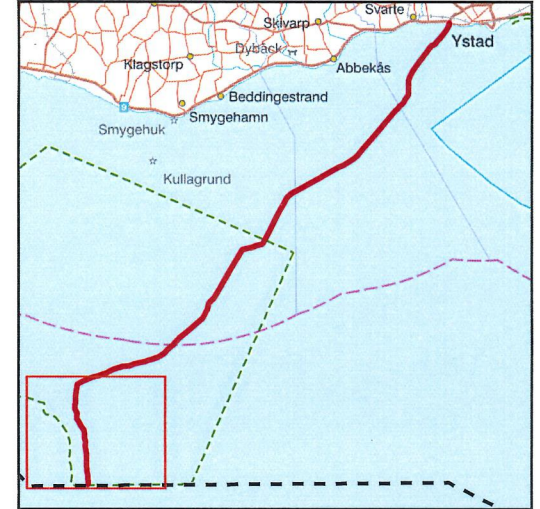
© Svenska kraftnät

Teckenförklaring

- Planerad sträckning
- - - Svensk territorialgräns
- Natura 2000 Sydvästskaänes utsjövatten

SVENSKA KRAFTNÄT		Kartunderlag till ansökan om vattenverksamhet och Natura 2000-tillstånd Hansa PowerBridge, 300m från strandkant på land - Svensk ekonomisk zon i Östersjön	
		Bilaga 2	Skala 1:50 000
Projektnummer	Pappersstorlek A3	Företag/Organisation NEKTAB	
Ärendenummer	Kartserie/blad 6 (7)	Datum	2022-02-23
Datakällor © Lantmäteriet		Övrig information	

© Svenska kraftnät

Teckenförklaring

- Planerad sträckning
- - - Sveriges ekonomiska zon
- Natura 2000 Sydvästskånes utsjövatten

		Kartunderlag till ansökan om vattenverksamhet och Natura 2000-tillstånd Hansa PowerBridge, 300m från strandkant på land - Svensk ekonomisk zon i Östersjön	
		Bilaga 2	Skala 1:50 000
Projektnummer	Pappersstorlek A3	Företag/Organisation NEKTAB	
Ärendenummer	Kartserie:blad 7 (7)	Datum 2022-02-23	
Datakällor © Lantmäteriet		Övrig information	

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.
Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.